Ազգ
Azg
armenian daily
19 ՅՈՒՆԻՍ 1999 ՇԱԲԱԹ # 113 (1858)

Վեհափառ հայրապետին վերջին հաղորդություն

Ոչ պաշտոնական, բայց հավաստի աղբյուրներից երեկ տեղեկացանք, որ Ամենայն հայոց հայրապետ Գարեգին Ա կաթողիկոսի առողջական վիճակը վերջին օրերին վատթարացել է խիստ մտահոգիչ կերպով: Արդեն վերջին շրջանում Վեհափառը դժվարությամբ էր ոտքի կանգնում եւ դարձել էր բոլորովին անաշխատունակ: Իսկ այժմ ընդհանրապես ակնողնում է մնում բժիշկների անմիջական հսկողության տակ: Չիբեցնենք, որ ավելի քան մեկ տարի է, որ Ամենայն հայոց կաթողիկոսը տառապում է բերանի խոռոչում առաջացած քաղցկեղից: Մ. Նահանգներից վերադարձին Վեհն արդեն չէր կարողանում խոսել եւ շրջապատի հետ հարաբերվում էր միայն գրավոր: Երեկ վերջին սուրբ հաղորդությունն է տրվել Վեհափառին, որից հետո սբ. Էջմիածնի միաբանները աջահամբույրի համար մոտեցել են նրա սնարին: Առաջիկա օրերին սպասվում է սփյուռքից տարբեր եկեղեցականների ժամանումը Մայր աթոռ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎ

Վազգեն Սարգսյանի կառավարության վստահության հարցը դրվեց

Սպասումների կառավարություն

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Վազգեն Սարգսյանի կառավարությունը կարելի է կոչել սպասումների նախարարաց խորհուրդ, քանզի ոչ միայն քաղաքական կուսակցությունների եւ հոսանքների, այլեւ ողջ հասարակության մեջ այսօր իշխող հիմնական ծայնությունը գաղտնածածուկ կամ բացահայտ սպասումներն են այս կառավարության գործունեությունից: Ոմանք հույսով են, որ վերջապես Հայաստանի տնտեսության ճռացող եւ բազմաստանջ սայլը տեղից կշարժվի եւ կվերածվի թե՛ բաս ժամանակակից փոխադրամիջոցի, իսկ ոմանք ծածուկ շփում են ձեռքերը սպասելով, որ հանրապետության թիվ մեկ դեմքը եւ քաղաքական բարձրացող աստղը կխամրի՝ տնտեսության իրական դժվարությունների ներքո, կարճ ասած՝ եւս մեկ առասպել կսպականգեցվի եւ կգա իրենց ռեւանշի ժամանակը: Գուցե ազգովին կխնդրեն վերադառնալ, ինչպես կանխատեսում էր հանրապետության նախկին նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը: Համոզված ենք, որ նախկինների համազգային հեսկանքը բացառված է:

Համաձայն Սահմանադրության երեկ Վազգեն Սարգսյանը խորհրդարանին ներկայացրեց նոր կառավարության սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագիրը՝ դնելով իր նախարարաց խորհրդի վստահության հարցը: Ծրագրի ներկայացումից հետո՝ ուղիղ 24 ժամ անց, այսինքն՝ այսօր, 10:30-ին, ԱԺ-ն կվերսկսի իր արտահերթ նիստը, եւ եթե կառավարության նկատմամբ անվստահություն հայտնելու հարց չբարձրացվի, ապա կնշանակի, որ Վազգեն Սարգսյանի կառավարության բարի երթը սկսված է: Այս պարագայում կանխատեսում կատարելը շնորհակալ գործ է, քանզի նորընտիր ԱԺ-ն անվարան վստահություն կհայտնի եւ վարչապետին, եւ նրա թիմին ու ծրագրին:

Տես էջ 2

Ալիեւը չի մեկնի Լյուքսեմբուրգ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 21-22-ին Լյուքսեմբուրգի Մեծ Դքսությունում տեղի կունենա ԵՄ-ի հետ Հարավային Կովկասի պետությունների գործընկերության եւ համագործակցության համաձայնագրի վավերացման արարողությունը: Հարցերի այն շրջանակը, որոնք կարող են քննարկման թեմա դառնալ եվրահանձնաժողովի ղեկավարների հետ Լյուքսեմբուրգում, քննարկվել են Վրաստանի նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեի եւ Թբիլիսիում ԵՄ ներկայացուցչության ղեկավար Էյիո Ջերմանոյի հանդիպման ընթացքում:

Հունիսի 22-ին ԵՄ նախաձեռնությամբ տեղի կունենա Հարավային Կովկասի երեք պետությունների ղեկավարների հանդիպում: Վրաստանը եւ Հայաստանը ներկայացնելու են նախագահներ Էդուարդ Շեւարդնաձեն եւ Ռոբերտ Քոչարյանը, իսկ Ադրբեջանը՝ վարչապետը: Ինչպես հայտարարել են ադրբեջանական իշխանությունները, նախագահ Հեյդար Ալիեւը չի կարող վիրահատությունից հետո ժամանել Լյուքսեմբուրգ եւ նրան փոխարինելու է վարչապետ Արթուր Ռասիզադեն:

Ինչպես հայտարարել է պրն Ջերմանոն, եվրոհանձնաժողովը դիմում է հղել ԵՄ նախարարների խորհրդին եւ եվրոխորհրդարանին՝ նվիրված Հարավային Կովկասում հակամարտությունների կարգավորման եւ ետհակամարտային վերականգնման վերաբերյալ ծրագրերի մշակմանը: Այդ դիմումը նախատեսում է հակամարտությունների կարգավորմանն ուղղված քաղաքական եւ տնտեսական գործունեության ակտիվացում:

Քաղաքական խորհուրդը լուծարվեց

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը երեկ հրամանագիր է ստորագրել, որով ուժը կորցրած է ճանաչվել հանրապետության նախագահի 1998 թ. հունիսի 19-ի «Հայաստանի Հանրապետության նախագահին առընթեր Քաղաքական խորհրդի մասին» հրամանագիրը:

Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարը միջամտության կոչ է անում ՆԱՏՕ-ին

ԲԱՔՈՒ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «Ադրբեջանը կցանկանար, որպեսզի ՆԱՏՕ-ն ստանձներ միջամտել հայ-ադրբեջանական հակամարտության խաղաղ կարգավորման գործընթացին», Բաքվում Իտալիայի դեսպանության ներկայացուցչության հետ հանդիպմանը հայտարարել է պաշտպանության նախարար Սաֆար Աբիեւը:

Այդ եզրակացությանը, հայտարարում է «Ազերթաջ» գործակալությունը, Ս.Աբիեւը հանգել է Հայաստանում ստեղծված իրադրության վերլուծությունից հետո եւ «հունիսի 14-ին հայկական զինված կազմավորումների ձեռնարկած զանգվածային գրոհից հետո, որից զոհվեցին ադրբեջանական բանակի երկու զինվորներ»:

Իր հերթին Իտալիայի դեսպան Ալեսսանդրո Ֆալովոլիտոն ողջունել է Կոսովոյում ՆԱՏՕ-ի խաղաղարարական գործողությանը մասնակցելու ադրբեջանական դասակի պատրաստակամությունը:

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Եւս չորս «ՄԻԳ-29» Հայաստանում

ՌԴ ռազմակայանը համալրվում է մարտական նոր տեխնիկայով

ՏԻԳՐԱՆ ԼԻՒՈՅԱՆ
ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակից
«Ազգի» համար

«Հայաստանը շատ գեղեցիկ է երկնքից», վայրէջք կատարելով, խոստովանեց Ռուսաստանի օդուժի ավիացիոն գնդի հրամանատարի տեղակալ Սերգեյ Ռոսլյակովը: Նրա ղեկավարությամբ երեկ երեկոյան Երեւանի օդանավակայան ժամանեց ՌԴ հակաօդային պաշտպանության «ՄԻԳ-29» կործանիչ կլանիչների երկու զույգ, որոնք համալրեցին Հայաստանի տարածքում տեղակայված ռուսաստանյան զորակայանի ավիացիոն խումբը: Այստեղ տեղի ունեցավ հանդիսավոր արարողություն, ինչի կազմակերպմամբ բարձրացվել էին Հայաստանի ու Ռուսաստանի դրոշները: Ի դեպ, երեւանցիները վերջին օրերին ուշադրությամբ են դիտարկում ռուսաստանյան գերձայնային ռազմական ինքնաթիռների փորձարկումները մայրաքաղաքի երկնքում, որոնք զգացնել են տալիս շարժիչների հզոր հնչյունով:

«Ուրախությամբ ընդունում ենք ձեզ Հայաստանի սրբազան ու հինավուրց հողում, ողջունելով օդաչուներին», ասաց Հայաստանում ՌԴ ռազմակայանի հրամանատար, գեներալ-մայոր Արկադի Բախինը: Անփորձանք եւ անվթար թռիչքներ մաղթեց ՀՀ պաշտպանության նախարարության ավիացիայի վարչության պետ, օդուժի գնդապետ Քաջիկ Մնացականյանը: «Ինչպես սկսել էինք, այնպես էլ շարունակենք անընդհատ բարեկամություն անել ամենաբարձր մակարդակով», ասաց նա:

Ինքնաթիռների դիմավորումը յուրահատուկ «բեմել» եղավ ՀՀ պաշտպանության նոր նախարար, գեներալ-լեյտենանտ Վաղարշակ Հարությունյանի համար: Ժամանելով օդանավակայան, նա ծանոթացավ ՌԴ ավիացիոն խմբի մարտիկների ծառայության ու կենցաղի պայմաններին, զրուցեց ՀՀ-ում ՌԴ զինված ուժերի մարտական կառավարման խմբի պետ, գեներալ-մայոր Ալեքսեյ Տրեսյակովի, ՀՀ-ում ՌԴ դեսպանությանն առընթեր ռազմական կցորդ գնդապետ Անատոլի Բալայեւի, զորամասի զինվորների ու սպաների հետ: Ինքնաթիռների ժամանման մասին նախարարին զեկույց տվեց ավիախմբի հրամանատար, գնդապետ Ալեքսանդր Բերզանը՝ գեներալ Վ. Հարությունյանին ընծայելով «ՄԻԳ-29»-ի մոդել: Նախարարը ողջունեց օդաչուներին, նրանց հուշանվերներ հանձնեց: «Նշանավոր իրադարձություն է», ասաց նա:

Մեզ տված հարցազրույցում նախարարն ասաց, որ հայ-ռուսական ռազմական համագործակցությունը շարունակվում է, «հունի մեջ է մտել», ստացել է ամենօրյա բնույթ: Ընթանում է բնականոն, պլանային աշխատանք Հայաստանի օդային սահմանների պաշտպանունակությունն ամրապնդելու ուղղությամբ, հայտարարեց նա: Նախարարը հայտնեց, որ ռուսաստանյան մարտական ինքնաթիռների ժամանումը վաղորոք հաստատված ծրագրի շարունակությունն է, եւ նրանք իրենց խնդիրները կկատարեն հանրապետության ու ԱՊՀ հակաօդային պաշտպանության համակարգի շրջանակներում: Սպասվո՞ւմ է նոր ինքնաթիռների ժամանում: Կժամանենք, կտեսնենք, պատասխանեց նախարարը, այնուամենայնիվ, խոստովանելով, որ «կգան»:

Խոսելով Ռուսաստանի հետ ռազմական համագործակցության վիճակի մասին, նախարարն ընդգծեց, որ այդ փոխհարաբերությունները «շատ բարձր մակարդակի վրա են»: Համարյա ամբողջ իրավական հիմքը ստեղծված է, այժմ մնում է գործնականորեն աշխատել միջպետական ու միջկառավարական համաձայնագրերից բխող հստակ խնդիրների լուծման վրա: Անշուշտ համագործակցության օբյեկտներ կան, հարկավոր է աշխատել «միջգերատեսչական մակարդակի վրա ու ավելի գործ», համոզված է նախարարը:

Գեներալ-գնդապետ Վ. Հարությունյանի խոսքերով, «Հայաստանի զինված ուժերի շինարարությունը գործնականորեն ավարտված է, եւ այժմ մնում են որակական բնույթի հարցեր»: Դա մարտունակության, մարտական պատրաստականության մակարդակի բարձրացումն է, զինծառայողների սոցիալական պաշտպանվածության, սոցիալական պայմանների բարելավումն է, կադրային հարցերի կատարելագործումը: Այսօր անհրաժեշտ է կազմակերպել ուսուցումը ՀՀ պաշտպանության նախարարության ռազմական ինստիտուտում, հայկական բանակի սպայակազմի պատրաստումը դնել ավելի բարձր մակարդակի վրա, ուժեղացնել վերահսկողությունն ու բարելավել այն սովորողների մակարդակը, որոնք Հայաստանից ուղարկվում են ՌԴ ռազմական ուսումնական հաստատություններ, վերջում ասաց ՀՀ պաշտպանության նախարարը:

ԼԻՈՆ

Հայկական ցեղասպանութիւնը ֆրանսական գիտաժողովի թեմա

Լիոն քաղաքի մէջ կայք հաստատած հիմնարկ մը, որ կը կրէ դիմադրութեան եւ տեղահանութեան պատմութեան ուսումնասիրութեան կեդրոն մակդիրը (Centre d'Histoire de la Resistance et de la Deportation), քանի մը օր առաջ կազմակերպած էր միօրեայ գիտական նիստ մը ցեղասպանութեան նիւթին շուրջ: Այս նպատակաւ հրաւիրուած էին միայն երկու մասնագէտներ: Ֆրանսայէն բազմաթիւ հասորներու հեղինակ դոկտոր Իվ Թեռնոն, որ ծանրացաւ հրէական Ողջակիզումի նշանակութեան վրայ, իսկ Հայկական ցեղասպանութեան գլխաւոր ազդակներու մասին դասախօսեց Ամերիկայէն յատկապէս հրաւիրուած դոկտ. Վահագն Տատրեանը: Հակառակ այն հանգամանքին, որ երկար թափառումներէ յետոյ հազիւ 20 վայրկեան առաջ կրցած էր հասնիլ Լիոն քաղաքի օդակայանը, Տատրեան մէկ ժամէ աւելի ֆրանսերէն լեզուով եւ հիւրայատուկ ձեւով մը վերլուծեց Հայկական ցեղասպանութիւնը: Դահլիճի երկու հարիւր աւելի խուռներամ բազմութիւնը երկարատեւ ծափահարութիւններով արտայայտեց իր բարձր գնահատանքը ոչ միայն հայ ակադեմիկոսի հմտութեանը, այլ նաեւ այն բացառիկ իրադրութեան, որ ան դասախօսեց առանց որեւէ նօթի օգնութեան եւ իրեն համար բոլորովին օտար այսինքն ֆրանսերէն լեզուով եւ կուռ ոճով մը:

Այս նիստը հովանաւորուած էր Լիոն քաղաքի քաղաքապետութեան կողմէ, որուն հիւրերն էին երկու դասախօսները եւ որուն կազմակերպութեամբ հինգ ամսուան տեւողութեամբ պիտի ցուցադրուին Հայկական ցեղասպանութեան հետ առնչուող նկարներ՝ հաւաքուած եւ դասաւորուած «Երկիր եւ մշակոյթ» հայկական կազմակերպութեան կողմէ: Նոյնպէս խնդրոյ առարկայ է ցուցադրութիւնը Սիրէյ Պարսադանեանի եւ Ժակ Գերտեանի կողմէ պատրաստուած ֆիլմի մը, որ կը կրէ «Յուշ հայկական» (Memoire Armenienne) անունը:

Վ. Դ.
Փարիզ

digitised by A.R.A.R.@

Սկիզբը էջ 1

Վազգեն Սարգսյանի առաջին պարադոքսը

«Չափավոր ռոմանտիկ եւ չափավոր ռացիոնալ», այսպես բնորոշեց նախկին վարչապետ Արմեն Դարբինյանն իր իրավահաջորդ Վազգեն Սարգսյանի ելույթը: Նոր վարչապետը խախտեց նախորդների ավանդույթը, որոնք բառ առ բառ կրկնում էին իրենց գրավոր ծրագրերը՝ մակրոտնտեսական, միկրոտնտեսական, դրամավարկային ու հարկաբյուջետային քաղաքականության նրբիմաստներով: Վազգեն Սարգսյանի ելույթն այլ էր. վերաբերում էր կառավարության կազմակերպական եւ գաղափարական մարտավարությանը. «Միգուցե մեր ձեւակերպումները շատ զգացմունքային թվան», խոստովանեց նա, բայց յուրաքանչյուր զգացմունք ծնվում է իրական փաստերից: Վազգեն Սարգսյանը կրկնեց դեռեւս միավորյալ հանրապետականի միջհամագումարյան համաժողովում անցած տարի ունեցած իր ելույթի հիմնադրույթները սեփականաշնորհման, ազատական բարեփոխումների, վարկային քաղաքականության վերաբերյալ: Ու թեեւ մինչ այդ Վազգեն Սարգսյանը հավաստում էր, որ տնտեսական քաղաքականության մեջ փոփոխություններ չեն լինելու, ինչը հավաստված է նաեւ ծրագրում, նրա գնահատականներն անցյալի վերաբերմամբ խիստ էին. «Կայծակնային արագությամբ կատարված հողի սեփականաշնորհման խանդավառության մեջ, հետագայում՝ պատերազմի բոհուբոխում չնկատվեց, թե ինչպես վայրիվերո սեփականաշնորհվեց ձեռնարկությունների շահույթը, ապա՝ երկրորդ էտապում՝ սեփականությունը, վաղը կարող են սեփականաշնորհվել նաեւ պարտքերը: Հասարակությունը դուրս մնաց այս գործընթացներից, առաջացավ հրեշավոր բեւեռացում, տնտեսության կարեւորագույն որոշ ճյուղեր մոնոպոլիզացվեցին»: Վազգեն Սարգսյանն այստեղ արձանագրեց իր նկատած առաջին պարադոքսը. «Պարադոքս է, բայց վերոհիշյալ գործընթացներից հեռու մնաց ոչ միայն հասարակությունը, այլեւ պետությունն ինքը: Նախնական կապիտալի կուտակումը, շուկայի ազատականությունը շփոթեցին թալանի ազատականության հետ: Պետության կարգավորիչ դերի մասին խոսելը դարձավ հերետիկոսություն»: Նոր վարչապետը համոզված է, որ պետության կարգավորիչ դերը բնավ թելադրանք չէ: Պետությունը մնացյալ տնտեսավարող սուբյեկտների հետ համահավասար իրավունքներով պետք է մասնակցի սոցիալ-տնտեսական քաղաքականությանը եւ կատարի խաղի կանոնների պաշտպանի դեր. Հայաստանի յուրաքանչյուր քաղաքացի, օտարերկրյա ներդրող պիտի զգա իրեն պետության եւ ոչ թե որեւէ անհատի հովանավորության թիկունքում:

Ինչպիսի՞ բարոյական կերպար կունենա կառավարությունը

Վազգեն Սարգսյանը ձեւակերպեց իր թիմի աշխատանքային հավատամքը. «Ինչպիսի բարոյական կերպար ունենա կառավարությունը, այդպիսին կլինի կառավարման համակարգը եւ այդպիսի ազդակներ կհասնեն ժողովրդին»: Հավաքական եւ անձնական պատասխանատվության բարձրացում, կառավարության գործելակերպի վերահսկելիություն ու թափանցիկություն, իրատեսություն ու պետական-ծառայողական կարգապահություն, հովանավորչության դեմ անկոտրում պայքար պիտի գրված լինեն նրանց դրոշին. «Սկսած վարչապետից եւ ավարտած կառավարության անդամներով, ԱԺ պատգամավորներով՝ բացառել հովանավորչությունն ու պրոտեկցիոնիզմը: Ձեզնից յուրաքանչյուրը պետք է ընդունի, որ ինքը, իր հարազատներն ու բարեկամներն առավել, քան մյուսները պատասխանատու են օրենքի եւ բարոյականության նորմերի առաջ», հավաստիացրեց Վազգեն Սարգսյանը: Նա խիստ խոսքեր ուղղեց ապագա քաղաքապետներին ու համայնքապետներին՝ զգուշացնելով, որ այսուհետեւ այս պաշտոնները չեն լինելու վայելքի կիզակետ. «Բոլոր թերացողները եւ պորտաբույծները, անկախ դեմքերից, դիրքից եւ կուսակցական պատկանելությունից», պատժվելու են օրենքի շրջանակներում:

Վարչապետը միանշանակ էր. Հայաստանը եւ հայ ժողովուրդը պետք է ազատվի այն բարդույթից, թե մենք ապրում ենք անբարենպաստ երկրում, որը դատապարտված է գոյատեւելու ուրիշների օգնությամբ: Մեր բնական ռեսուրսները եւ մտավոր ներուժը բավարար են զարգացող երկիր դառնալու: Բացի այդ, կա նաեւ սփյուռքը: Վազգեն Սարգսյանը հիշեցրեց սեպտեմբերին կայանալիք համահայկական համաժողովը եւ նշեց, որ վստահության մթնոլորտից հետո կառավարությունը հանդես կգա կոչով՝ Հայաստան հրավիրել հայորդիների մտավոր, գիտական եւ ֆինանսական ներուժը ներկայացնող բոլոր անձանց: «Օգնում են տերերին, իսկ ծառաներին կերակրում են մի փոր հացով», ամփոփեց վարչապետը՝ առաջարկելով արտաքին ներդրումների խրախուսմանը զուգընթաց՝ նպաստել ներքին ներդրումներին. «Կառավարությունը հռչակում է, որ իր համար չկան, չեն կարող լինել արտոնյալ կամ փակ պետական կառույցներ, շահեր»: Վազգեն Սարգսյանը խոստացավ անհաշտ պայքարել ստվերային տնտեսության դեմ:

Սեփականաշնորհման ոլորտում վարչապետի գնահատումներից մեջբերենք մի կարեւոր շեշտադրում. Սահմանադրությամբ սեփականության իրավունքը ճանաչված է իբրեւ բարձրագույն, սակայն նույն Սահմանադրությամբ ամրագրված է, որ սեփականաշնորհումը պետք է ծառայի ի շահ եւ ի բարգավաճում պետության: Վազգեն Սարգսյանը զգուշացրեց, որ սեփականությունը ամառանոց չէ, եւ սեփականատերերը պատասխանատու են նյութական բարիքներ ստեղծելու համար, հակառակ դեպքում նրանք պետք է. ա) վերավաճառեն իրենց գույքը, բ) վարձակալության հանձնեն կամ գ) սնանկ ճանաչվեն: Իսկ սեփականաշնորհվելիք օբյեկտների գնի մեջ Վազգեն Սարգսյանն առաջին անգամ առաջարկեց ներառել վերջիններիս գործարկման համար անհրաժեշտ ինժեներատեխնիկական ներուժի գինը, եւ սեփականաշնորհումից ստացվող միջոցների հաշվին ստեղծել պետական հիմնադրամ, որը երկարաժամկետ ֆինանսավորման ծրագրեր կիրականացնի տարբեր ոլորտներում:

Վազգեն Սարգսյանի կառավարության վստահության հարցը դրվեց

Սպասումների կառավարություն

Ամենամսյա վարչապետական հաշվետվությունների խոստում

Վազգեն Սարգսյանը երկու դրական նորամուծության մասին ավետեց. ա) այսուհետ ամեն ամիս վարչապետը հասարակության առաջ հանդես կգա սոցիալ-տնտեսական իրավիճակի գնահատականներով եւ բ) ամեն տարի պետական բոլոր պաշտոնյաները պետք է եկամուտները հայտարարեն: Եկամուտների հայտարարումը պետք է համադրվի նրանց տարեկան ծախսերի հետ:

Առջեւում բյուջեն է

Ազնիվ ու բարի ցանկություններ, բայց Վազգեն Սարգսյանի կառավարության առջեւ ներկա եւ ապագա բյուջեների խնդիրն է: Չմոռանանք, որ Հայաստանում բացակայում է «բյուջեի ոչ միայն կատարման, այլեւ իրատեսական ծրագրման ավանդույթը»: Մինչ Վազգեն Սարգսյանը հայտարարում էր, որ ընթացիկ տարի բյուջեի ճեղքվածքը 20 մլրդ դրամ է, արտաքին պարտքի սպասարկման ծավալներն աճում են, նախկին վարչապետ Արմեն Դարբինյանն «Ազգին» ասաց. «Ես առնչվել եմ 40-45 մլրդ դրամ ճեղքվածք թվերի հետ»... Առողջ մրցակցություն:

ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔ

Ընտրություններից քշվածները

Քաղաքական ուժերը երեկ Մատենադարանի հրապարակ էին քշել-բերել մայիսի 30-ի ընտրություններից շատ նեղացած ընդդիմությանը: Տարբերակումը պարտադիր է, քանի որ ընտրություններից քիչ նեղացած մեկ այլ ընդդիմություն այժմ ձեւավորվում է խորհրդարանի պատերի ներսում: Սակայն առայժմ դրանք հստակ տարանջատելով՝ փորձ չենք անում նկատել, որ ընդհանուր ոչինչ դրանց միջեւ չկա, եւ կամ էլ նրանց ապագա համագործակցությունը հնարավոր չէ, որքան էլ իրեն աջ ուժերի ներկայացուցիչ պատկերացնող Դավիթ Շահնազարյանը պնդի, թե խորհրդարանական աջերը կտրվել են քաղաքական իրականությունից:

Երբ որպես ապագա ավելի լուրջ ընդդիմության կորիզ պատկերացնենք երեկվա հանրահավաքի կազմակերպիչներին, ապա վստահաբար կարող ենք ասել, որ «մինչեւ քաղաքական հերթական ճգնաժամի լուծումը» մենք շատ ավելի վատ ընդդիմություն ենք ունենալու, քան ներկա իշխանություններն են: Սա՝ միանշանակ, քանի որ երբեք ընդդիմության շարքերում վարկաբեկված քաղաքական գործիչների այսպիսին բազմություն չի հավաքվել:

Հանրահավաքը բնականաբար սկսվեց շատ նեղացած լինելու պատճառ դարձած ընտրությունների քաղաքական գնահատականով: Ոմանք կարող են վիճարկել Դավիթ Շահնազարյանի այն պնդումները, թե Ընտրական օրենսգիրքը իրական առումով չի գործել, ստորագրահավաքը հիմնականում կեղծված էր, ընտրարշավը՝ թերություններով լի, սակայն կարծիքներից մեկն անվիճելի էր. «Ընտրությունները ուրիշ բան չէին, քան գործարք իշխանությունից բաժին պոկելու համար»: Գործարքից անմասն մնացած վիրավորվածի խոստովանություն:

Ոչ լեգիտիմ խորհրդարանը «ջարդելուց» հետո նույնպիսի հետեւողականությամբ խորտակվեցին հանրապետության նախագահը եւ կառավարությունը, որն «անցած յոթի համեմատությամբ ամենալավն էր»:

Անիմաստ համարելով ներկայացնել Դավիթ Շահնազարյանի բոլոր փաստարկները (դա նույնությամբ ներկայացված է հինգշաբթի օրվա մամուլում)՝ բերենք ստեղծված իրավիճակից դուրս գալու նրա դեղատոմսը. ԱԺ-ն պետք է սահմանադրորեն պաշտոնանկ անի նախագահին, նախագահական նոր ընտրություններ կազմակերպել եւ վերականգնել սահմանադրական կարգը Հայաստանում:

Իրեն միտինգային հռետոր չհամարող Կարապետ Ռուբինյանը բավականին երկար խոսեց կառավարության եւ նրա ծրագրերի մասին: Նրա ելույթից կարելի է որպես տարբերություն ներկայացնել միայն «21-րդ դար» կուսակցության առաքելության մասին պարզաբանումը. «Կեղծիքի, ստորաքարշության, վախի մթնոլորտում անպայման պետք է պահպանվի մի ազատականության, ազատախոհության օջախ, որպեսզի ժողովրդավարությունն այս երկրում հիվանդանա, բայց երբեք չմեռնի»: Մնացածը՝ նույնությամբ:

Կազմակերպիչները հավաստիացրին, որ հանրահավաքային պայքարը դեռեւս առջեւում է եւ մոտ ապագայում սպասվում են նոր հանդիպումներ:

ԱՐՍԵՆ ՄԿՐՏՉՅԱՆ

Մարինե Ջանոյանը պնդում է, որ գլխավոր դատախազը ոտնահարել է փաստաբանի իր իրավունքները

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1998 թ. հունվարին Երեւանի Ավան համայնքի թաղապետ Ռուբեն Հայրապետյանի դեմ մահափորձի գործով նախաքննությունն ավարտվել է, եւ գործն ուղարկվել է Ավան ու Նոր Նորք համայնքների առաջին ատյանի դատարան: Այս մասին հունիսի 18-ի մամուլի ասուլիսում հայտնեց գործով ամբաստանյալներից մեկի՝ Ավետիս Խաչատրյանի պաշտպան Մարինե Ջանոյանը: Պաշտպանը հայտարարեց, որ ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Հովսեփյանը ոտնահարել է փաստաբանի իր իրավունքները, քանի որ մեղադրական եզրակացությունը հաստատել է առանց մեղադրանքը վերաորակելու մասին իր գանգատի վերաբերյալ որեւէ որոշում կայացնելու:

Մեղադրական եզրակացությամբ ՀՀ Քրեական օրենսգրքի 15-17-99 հոդվածի առաջին մասով՝ շահադիտական դրդումներով ծանրացուցիչ հանգամանքներում կատարված սպանության փորձ, մեղադրվում են Աշոտ Սարգսյանը, Կարեն Հովհաննիսյանն ու Ավետիս Խաչատրյանը: Սկզբնապես նույն հոդվածով մեղադրվում էր նաեւ «Հայծխախոտ» ՓԲԸ նախկին տնօրեն Լիդիա Սարգսյանը (մեղադրյալ Աշոտ Սարգսյանի մայրը), սակայն նրա նկատմամբ գործը կարճվել է հանցակազմի բացակայության պատճառով:

Ըստ պաշտպանի, Ավետիս Խաչատրյանի արարքները պետք է վերաորակվեն Քրեական օրենսգրքի 89 (1) հոդվածով՝ գույքի հափշտակում խարդախության միջոցով: Այդ մասին վկայում են Ավետիս Խաչատրյանը եւ Կարեն Հովհաննիսյանը, որոնց ցուցմունքներն արժանահավատ չեն համարվում: Մինչդեռ նախաքննական մարմնի կողմից արժանահավատ են համարվում մեղադրյալ Աշոտ Սարգսյանի ցուցմունքները այն մասին, թե Ա. Խաչատրյանը դրդել է իրեն սպանության պատվեր տալուն: Պաշտպանի կարծիքով, այդ ցուցմունքները սոսկ մեղքը թեթեւացնելու միտում ունեն:

Հերքելով սույն մեղադրանքը, Մ. Ջանոյանը նշեց, որ իր պաշտպանյալը Կարեն Հովհաննիսյանի միջոցով Աշոտ Սարգսյանից ստացել է 3000 դոլար, որն օգտագործվել է հասարակական նպատակներով. 1500 դոլար տրամադրվել է զոհված ազատամարտիկների հիշատակին հուշարձան կառուցելու, իսկ որոշ գումար էլ ծախսվել է զոհված ազատամարտիկների երեխաների հանգիստը Սեւանա լճի ափին կազմակերպելու, ավտոբուսներով զոհված ազատամարտիկների գերեզմաններ այցելելու նպատակով: Մեղադրյալն ինքը նախկինում ազատամարտիկ է եղել, մարտնչել է Ղարաբաղում եւ երկու անգամ կոնտուզիա ստացել:

Անշարժ գույքի շուկան փոխում է հասցեն՝ Նաիրի Զարյան 24

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ինչպես հայտնեցին Երեւանի քաղաքապետարանի լրատվության եւ հասարակության հետ կապերի բաժնից, Երեւանի քաղաքապետարանի նախաձեռնությամբ, հունիսի 19-ից անշարժ գույքի շուկան «Հաղթանակ» կամրջի մատույցներից տեղափոխվում է Նաիրի Զարյան 24 հասցեում տեղակայված հարմարավետ տարածք: Շաբաթ, կիրակի օրերին առավոտյան ժամը 8-ից հատուկ նշանակության ավտոբուսները տների առուվաճառքի եկած բնակչությանը կտեղափոխեն նոր բացված շուկա, ուր ամբողջ օրը կգործեն սպասարկման անենատարբեր օբյեկտներ: Հին հավաքատեղին վաղը եւեթ կմաքրվի եւ կբարեկարգվի:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Ը տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ՝
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
Ֆաքս 529353, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրէն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածք
«Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ՆԱԽԿԻՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ՀԵՏ

Էկոնոմիկայի ոլորտը մեր տնտեսության Մոխրոտիկն է

Էկոնոմիկայի նախարարությունը հայաստանյան կառավարության կառուցվածքում ցայսօր Մոխրոտիկի կարգավիճակ է ունեցել, իսկ վարչապետներն ու հատկապես ֆինանսական ոլորտների ղեկավարները խորթ մոր աչքերով են նայել տնտեսության զարգացման համար կարեւորագույն այս բնագավառին: «Ազգն» արդեն արձանագրել է, որ Արմեն Դարբինյանը, ժամանակին ջատագովը լինելով ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի միավորման մեկ նախարարության մեջ, էկոնոմիկայով զբաղվող մի շարք ստորաբաժանումներ անջատել եւ միավորել էր առեւտրի, արդյունաբերության նախարարությանը: Այսօր Արմեն Դարբինյանը էկոնոմիկայի նախարարն է եւ «Ազգի» հարցին ի պատասխան՝ ընդունեց, որ այդ փորձն այնքան էլ հաջող չէր, ուստի առեւտրի եւ արդյունաբերության ոլորտից այս ստորաբաժանումները կտեղափոխվեն էկոնոմիկայի նախարարություն: Նախատեսվում է, որ էկոնոմիկայի նախարարությունը կզբաղվի ոչ միայն մակրոտնտեսական, այլեւ ոլորտային տնտեսական ծրագրերի մշակմամբ: Արմեն Դարբինյանը գովեստով արտահայտվեց հարկային տեսչության եւ մաքսային մարմինների միաձուլման որոշման մասին, որի արդյունքում ստեղծվել է պետական եկամուտների նոր նախարարությունը. «Գաղափարը շատ կարեւոր է, քանզի ստեղծվել էր մի համակարգ, ուր այս երկու գերհամակարգերը մրցում էին իրար հետ: Կարծում եմ, այստեղ այլեւս չի լինի մրցակցություն, եւ կլինի ուղղվածություն դեպի միասնական նպատակներ՝ հարկահավաքի եւ ֆինանսական կարգապահության առումով»: «Ազգի» այն հարցին, թե որքանով է անխուսափելի իր եւ իր թիմի ծրագրած բյուջեի մասին օրենքում փոփոխությունների կատարումը՝ սեկվեստորը, Արմեն Դարբինյանն ասաց. «Եթե մենք գերլարենք մեր ուժերը, ապա բյուջեն կկատարենք: Ես առնչվել եմ 40-45 մլրդ դրամ բյուջետային ճեղքվածքի հետ, եւ համոզված եմ, որ կառավարությունը մաքսիմում ակտիվանալով՝ կպահպանի բյուջեն մասնավորապես հարկային եկամուտների գծով»:

Իսկ բենզինի եւ ծխախոտի հարկման դրույքաչափերի բարձրացման ծրագրի վերաբերյալ նա հայտնեց. «Հարկային վարչարարության բարելավման առումով մենք լուրջ հաջողությունների ենք հասել: Եթե կատարյալ վարչարարությունը 100 տոկոս է, ապա դրա 80 տոկոսը մենք արդեն կատարել ենք: Ուստի անհրաժեշտություն կա հարկային դաշտում այնպիսի փոփոխություններ կատարելու, որոնք չազդելով ընդհանուր տնտեսական ակտիվության վրա՝ կտան ֆիսկալ էֆեկտ: Ամենալուրջ շանսերը, իհարկե, բենզինի եւ ծխախոտի հարկային դրույքաչափերում են, վերջիններս նվազագույն կերպով կազդեն անապահով խավերի վրա: Բայց մենք դեռ այդպիսի որոշում չենք ընդունել»: Վարչապետը համոզված էր, որ բենզինի հարկային դրույքաչափերի բարձրացումը չի հանգեցնի սպառողական շուկայում գների աճի: Թեեւ իրականությունը վկայում է հակառակը:

Ն. Դ.

Վազգեն Թերզյան. Կանադան քաջալերում է հայ-կանադական գործարար կապերի զարգացումը

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հունիսի 18-ին Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունում կնքվեց փոխհամագործակցության համաձայնագիր կանադական Հայ առեւտրական խորհրդի եւ Հայաստանի արդյունաբերողների եւ գործարարների միության (ՀԱԳՄ) միջեւ: ՀԱԳՄ-ի նախագահ Արամ Վարդանյանի գնահատմամբ, երկու կողմերի համար էլ արդյունավետ կլիներ հայ-կանադական առեւտրի տան ստեղծումը, ինչն ավելի դյուրին կդարձներ հայ արտադրողների մուտքը կանադական շուկա: Պրն. Վարդանյանն իբրեւ դրա դրական օրինակ հիշատակեց հայ-ֆրանսիական, հայ-ռուսական, հայ-հունական համատեղ առեւտրական պալատների գոյությունը: Ստորագրված համաձայնագիրը, ՀԱԳՄ նախագահի համոզմամբ, կարող է խթանել հայ-կանադական գործարար կապերի ծավալմանն ու խորացմանը:

Կանադական Հայ առեւտրական խորհրդի նախագահ Վազգեն Թերզյանի կարծիքով անհրաժեշտ է փնտրել փոխհամագործակցության բոլոր հնարավոր տարբերակները եւ կանադական շուկային ներկայացնել հայկական արդյունաբերությունը: Նա միաժամանակ վստահեցրեց, որ կանադական կառավարությունը եւս քաջալերանքով է վերաբերվում այդ խնդրին եւ իրենք եւս կարեւորում են Կանադայում հայկական առեւտրական ներկայացուցչություն ունենալու գաղափարը: Կանադայում Հայաստանի դեսպանության բիզնես հարցերի պատասխանատու Հրայ Կասպարի խոսքերով Կանադայում հետաքրքրություն է նկատվում հայկական հաստոցների նկատմամբ եւ հայկական մի շարք ձեռնարկությունների արդեն տրվել են հաստոցների պատվերներ: Ըստ Հ. Կասպարի, պաշտոնական վիճակագրության համաձայն, վերջին տարիներին զգալիորեն մեծացել են Հայաստանի եւ Կանադայի արտաքին առեւտրի ծավալները:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Դպրոցներում ընթացան «թափանցիկ» ավարտական քննություններ

«Դպրոցներում ավարտական քննություններն ընդհանուր առմամբ լավ էին կազմակերպված», գնահատեց կրթության եւ գիտության փոխնախարար Սիդա Թոփուզյանը՝ այս տարվա բարելավումը վերագրելով կրթական համակարգում իրենց իրականացրած նախապատրաստական աշխատանքներին, որոնք կանխեցին քննական անցուդարձին հանպատրաստից ներգրավվելու նախորդ տարիներին նկատված թերությունը: Գոհունակությունը վերաբերում էր հատկապես հայոց լեզվի քննության կազմակերպչական մակարդակին: Ինչ վերաբերում է մաթեմատիկայի քննությանը, ապա այդ ուղղությամբ անելիքները շատ են. կազմակերպական թերությունները պատճառ են դառնում առաջադրանքների պատճենահանման հետ կապված խաշխուլի, տարբեր թյուրիմացությունների: Ի դեպ, տկն Թոփուզյանից իմացանք, որ մաթեմատիկայի ուսուցիչները դժգոհել էին, թե այս տարվա առաջադրանքները նախորդ տարիների համեմատ զգալիորեն հեշտացված էին, սակայն նախարարությունն էլ իր հերթին էր դժգոհել այս քննության անցկացման կարգից, որն, ըստ ամենայնի, դեռեւս լիովին ձեւավորված չէ: Նախարարության ներկայացուցիչների կողմից դիտարկվել են համատարած արտագրության դեպքեր, որոնք ժամանակին կանխվել են: «Մենք 99 տոկոսի վստահությամբ հավաստում ենք, որ այս աշխատանքն իրականացրինք ՀՀ ավարտական եւ փոխադրական քննությունների մասին կարգի սահմաններում», մեկ անգամ եւս շեշտեց տկն Թոփուզյանը: Նախարարությունը ստեղծել էր մարզային հանձնաժողովներ՝ փորձելով հնարավորինս վերահսկել հանրապետության ողջ տարածքում, նույնիսկ խուլ գյուղերում ընթացող քննությունները՝ ցանկացած պահին կապ պահպանելով դիտորդների հետ: Քննությունների ընթացքին ներգրավված էին լեզվի տեսչությունը եւ լրատվամիջոցները: «Ուրախալի է, որ բազմահազար շրջանավարտներ ունենալով՝ ստացել ենք բողոք պարունակող ընդամենը 3 հեռախոսազանգ, որոնցից միայն մեկը հաստատվեց», թվային տվյալներին անցավ փոխնախարարը՝ հապացույց ներկայացնելով այն փաստը, որ քննական գնահատականները գրեթե բոլոր դեպքերում համապատասխանել են տարեկան գնահատականներին: Շարունակելով վիճակագրությունը՝ տկն Թոփուզյանը նշեց, որ այս տարի 10-րդ դասարանն ավարտել են ավելի քան 44.000, իսկ 8-րդ դասարանը 66.000 պատանիներ ու աղջիկներ, որոնցից 350-ը հայոց լեզվի, իսկ 346-ը մաթեմատիկայի քննություններում ստացել են բարձր 18-20 միավորներ:

Բացթողումների շարքում առանձնացվեցին հայոց լեզվի հարցաշարում տեղ գտած 2 վրիպումները, որոնք չեն ուղղվել, 8-րդ դասարանցիներին տրված չափից ավելի ծավալուն ու բարդ փոխադրությունը, որ երեխաները չէին հասցրել հաղթահարել ժամանակի սահմանափակության պատճառով եւ այլն: Նախարարությունը բազմաթիվ անանուն հեռախոսազանգեր է ստացել տարբեր անճշտությունների վերաբերյալ, որոնցից մի քանիսը փաստեր են հաղորդել ատեստատները լրացնելու համար աշակերտներից գումար կորզելու մասին:

Ամենայն հավանականությամբ հաջորդ տարվա քննություններում նախարարությունը կիրագործի իր մտադրությունը՝ հարցաշարը փոխարինելով փոխադրությամբ, քանի որ ուսուցիչներն ու աշակերտները հայ գրականության դասաժամերն էլ են օգտագործում հարցաշարին վարժվելու նպատակով. հետեւաբար հայ գրականության իմացությունը բավականին ցածր մակարդակի վրա է:

Այդ փոփոխությունների թվում նախատեսված է եւս մեկը. մեդալակիրի կոչումն առաջիկայում կփոխարինվի սոսկ գերազանցության ատեստատով: «Այսպես թե այնպես, վերջին 4 տարվա մեդալակիրները դեռեւս չեն ստացել իրենց մեդալները», արձանագրեց փոխնախարարը:

Բնականաբար, լրագրողները չէին կարող չանդրադառնալ գիտության եւ կրթության նոր նախարարին՝ Էդվարդ Ղազարյանին: Տկն Թոփուզյանը նրան կրթական համակարգից քաջատեղյակ մարդ բնորոշեց, որը 8 տարի առաջ այստեղ եղել է փոխնախարար: Ինչ վերաբերում է նախկին նախարար Լեւոն Մկրտչյանին, ապա նա մասնակցելու է գործընթացներին սոսկ համագործակցության կարգով:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

Ավարտվեց գերմաներեն-հայերեն բառարանի նվիրատվությունը

Երեկ գերմանական ուսումնամշակութային կենտրոնի տնօրեն, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր Մելանյա Աստվածատրյանը եւ ՀՀ կրթության ու գիտության նախարարության կողմից Երեւան հրավիրված գերմաներենի դասավանդման գծով խորհրդատու Դիթեր Վեհներթն այցելեցին Գեղարքունիքի մարզ: Այցի նպատակը կենտրոնի կողմից հրատարակված գերմաներեն-հայերեն բառարանի 450 օրինակի եւ մոտ 100 ձեռնարկների նվիրատվությունն էր, որը տեղի ունեցավ Մարտունի քաղաքի «Վանե-Վան» համալսարանում, ուր հանգրվանել է մասնաճյուղը: Բացման խոսքով ներկաներին եւ հյուրերին դիմեց համալսարանի ռեկտոր Գագիկ Դավթյանը, իսկ գերմանական ուսումնամշակութային կենտրոնի մասնաճյուղի տնօրեն Հերմինե Ֆիդոյանն էլ մանրամասն ներկայացրեց մասնաճյուղի ծրագրերն ու գործունեությունը: Նա նշեց, որ 95 թ. ստեղծված մասնաճյուղն ունի մոտ 40 անդամ: Տարածաշրջանի 13 դպրոցներում գերմաներեն են ուսումնասիրում 6729 աշակերտներ, որոնց դասավանդում ու գերմաներենի խորացված ուսուցում են անցկացնում գերմաներեն լեզվին տիրապետող 36 մասնագետ ուսուցիչներ, որոնցից 4-ը որակավորման դասընթացներ են անցել Գերմանիայում՝ Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան աջակցությամբ: Տարածաշրջանի կենտրոնում համախմբված անցկացվում են սեմինարներ, միջոցառումներ, իսկ լեզվի ուսուցումն անցկացվում է ձայնագրությունների միջոցով: Թե որքանով են տիրապետում գերմաներենին, պարզ դարձավ միջոցառման ընթացքում ելույթ ունեցողներից, որոնք փայլուն ու սահուն խոսում, արտասանում էին Հայնեի բանաստեղծությունները երկու լեզվով. ի դեպ, այդ բանաստեղծությունների թարգմանությունները կատարել էին հենց ԳՈՒՄԿ-ի անդամները: Մասնաճյուղը մեծապես ուշադրության կենտրոնում է: Պրն Դ. Վեհներթը պարբերաբար կազմակերպում ու անց է կացնում ուսուցողական սեմինարներ: Ջերմ ու շնորհակալական խոսքեր հղվեցին թե պրն Վեհներթի եւ թե Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան հասցեին:

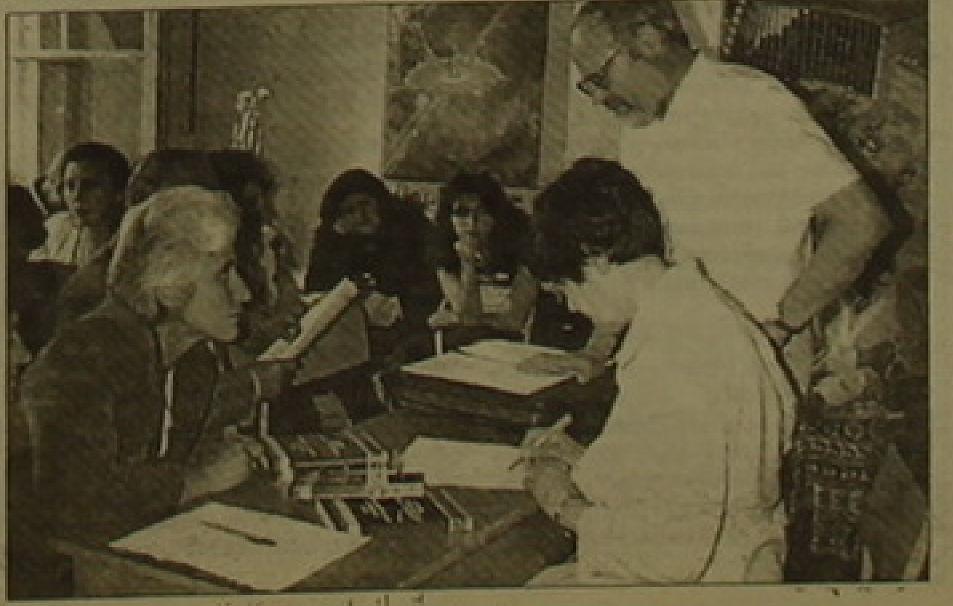

Հայաստանում ԳՈՒՄԿ-ն հիմնվել է 1992 թ. եւ ստանձնել է գերմաներեն լեզվի, ուսուցիչների վերապատրաստման, գերմանական մշակույթի ուսումնասիրման ու տարածման խնդիրները: 1993 թ. կենտրոնը պաշտոնապես ընդգրկվել է միջազգային ասոցիացիայի անդամ եւ հրատարակում է իր ամսագիրը: Գերմաներեն-հայերեն բառարանը 5000 օրինակ տպաքանակով բաժանվել է հանրապետության բոլոր մարզերի դպրոցներին ու գրադարաններին: Ներառում է 14000 բառ, որի մշակման ու կազմման վրա իրենց լուման ունեն ԵՊՀ-ի լավագույն մասնագետները, ԳԴՀ-ում արտասահմանյան դպրոցների աջակցման կենտրոնը, Հայաստանի գերմաներենի ուսումնասիրման կենտրոնը եւ Հայաստանում ԳԴՀ-ի դեսպանատունը: Բառարանի ստեղծման վրա ծախսվել է 25 հազար ԱՄՆ դոլար, սակայն դա միայն նոր գործընթացի սկիզբն է, մինչեւ տարեվերջ լույս կտեսնի իր նմանը չունեցող անդրանիկ՝ հայերեն-գերմաներեն բառարանի երկրորդ հատորը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Գերմանիայի բժիշկները՝ բարեգործական առաքելությամբ

ԵՐԵՎԱՆ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բարեգործական առաքելությամբ մեկ շաբաթ Հայաստանում եւ Արցախում էին վերականգնման եւ գեղահարդար պլաստիկ վիրաբուժության բնագավառի հայտնի մասնագետներ պրոֆեսոր Ինջիանին եւ Սարգիս Քեհյանը (Գերմանիա):

Ինչպես հայտնեց Երեւանի առաջին կլինիկական համալսարանական հիվանդանոցի գլխավոր բժիշկ Արտավազդ Սահակյանը, մայրաքաղաքում հյուրերն անցկացրել են 150 այցելուների անվճար կոնսուլտացիա, կատարել 10 վիրահատություն: Ստեփանակերտում բժշկական խորհրդատվության համար նրանց դիմել է ավելի քան 40 մարդ, որոնցից վեցը վիրահատվել են:

Այսօր բժիշկները վերադարձան Գերմանիա:

digitised by A.R.A.R.@

«Չեխիայի հայությունն իբրեւ համայնք դեռեւս կազմավորված չէ»

1997 թ. դեկտեմբերից աշխատանքի բերումով ժամանակավորապես Պրահա տեղափոխվեց «Ազգ» թերթի հիմնադիր լրագրողներից Հակոբ Ասատրյանը: Հայտնի լրագրողի բացակայությունը նկատելի ազդեցություն ունեցավ թերթի բովանդակության վրա, բայց դրական երանգ էլ հաղորդեց: Ամենից առաջ Հակոբ Ասատրյանի Պրահայից տրվող թղթակցությունների շնորհիվ հայ ընթերցողը ծանոթացեց չեխ անվանի արվեստագետներին, որոնց մեջ մեծ հայասերներ կան, որոշ չափով ծանոթացավ Չեխիայի քաղաքական-տնտեսական իրավիճակին, չեխական հումանիտար կազմակերպությունների գործունեությանը, որոնց ծրագրերում նաեւ Հայաստանն է ներառված: Այս օրերին Հակոբ Ասատրյանը Երեւանում է, եւ մենք օգտվելով ընձեռված հնարավորությունից, շարունակեցինք նրա սկսած թեման` նպատակ ունենալով ընթերցողներին ծանոթացնել հատկապես չեխահայ համայնքին:

– Իբրեւ օտարաշխարհ լրագրող բավարարվա՞ծ էիք Հայաստանից ստացվող տեղեկատվությունից:

– Հայաստանում տեղի ունեցող իրադարձություններին հետեւում էի «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության հաղորդումների միջոցով եւ նույն ռադիոկայանի հայաստանյան գրասենյակից ստացվող մամուլի տեսությունից: Վերջին շրջանում «Ազատությանը» գումարվեց Հայաստանի Ազգային հեռուստատեսության եթերը, որը բնականաբար էկավ եւ լրացրեց լրատվական բացը: Հատկապես «Հայլուր» ծրագիրը տեսանելի պատկերացում տվեց, թե ինչ է կատարվում: Պետք է նշեմ նաեւ «Նոյյան տապան» ու «Անարք» գործակալությունների լրատվական թողարկումները, որտեղ բավականաչափ տեղեկատվություն կա տարածաշրջանի մասին: Թեպետ, իբրեւ լրագրողի, դա ինձ համար շատ քիչ է եւ չի ընդգրկում հայաստանյան կյանքն ամբողջությամբ: Լրատվությունը հույս է տալիս, որ ինչ-որ բան կփոխվի, բայց, ցավոք, գալով Հայաստան, իմ սպասելիքներն այնքանով չարդարացան, որքանով կանխորոշում էի այնտեղ:

– Ի՞նչ կյանքով ու կենցաղով է ապրում Չեխիայի հայ համայնքը:

– Չեխիայի հայ համայնքը մեծ պատմություն չունի, հայերն այնտեղ երբեք էլ մեծ թիվ չեն կազմել, եղել են հատուկենտ մտավորականներ, որոնք զբաղվել են հայագիտական գործունեությամբ, եղել են արեւելագետներ, կինոգեղարվեստներ: Ներկա համայնքը հիմնականում ձեւավորվել է 92 թվից հետո, երբ Հայաստանում սոցիալ-տնտեսական վիճակը վատացավ, եւ բավականին թվով ընտանիքներ գաղթեցին Չեխիա: Նույնիսկ քաղաքական ապաստան խնդրելով, նրանք հրաժարվեցին Հայաստանի քաղաքացիությունից, եւ շատերն արդեն Չեխիայի քաղաքացիություն ունեն: Հայության թիվը տարբեր տվյալներով տատանվում է 2000-5000-ի միջեւ, բայց ոչ ոք ստույգ չի կարող ասել, թե քանի հայ է ժամանակավոր կամ մշտական ապաստան ստացել այնտեղ:

Հիմնականը բանվորական խավն է` առեւտրով, շինարարական աշխատանքով են զբաղվում: Կան մտավորականներ, քանդակագործներ, նկարիչներ, գործարարներ, որոնք այս տարիներին իրենց բիզնեսն են սկսել, բայց հարուստ չեն: Նկատեցի, որ Չեխիայում քաղաքական ապաստան ստացած հայերի հիմնական մասն այլեւս վերադառնալու ցանկություն չունի: Չեխիայի հայությունն իբրեւ համայնք դեռեւս կազմավորված չէ եւ մեծ ճանապարհ ունի անցնելու: Այնտեղ գործում է չեխ-հայկական ընկերություն, որն ստեղծվել է մի քանի տարի առաջ, սակայն, իմ կարծիքով, դեռեւս չի կարողանում Չեխիայի ողջ հայությանը համախմբել իր շուրջ` տարբեր պատճառներով: Պատճառներից մեկն էլ այն է, որ Չեխիայում բնակվող հայերից ամեն մեկն իր հոգսերն ունի: Վերջերս ակումբ են ստեղծել` «Հայկական տուն», որը հավաքատեղի կծառայի եւ, կարծում եմ, կհամախմբի գոնե Պրահայում բնակվող ավելի քան հազար հայերին:

Ռեժիսոր Յիրժի Մենցելի հյուրն է Հակոբ Ասատրյանը: Հարցազրույցը տպագրվել է «Ազգ»-ում

– Նրանց հայեցիությունն ինչպե՞ս է դրսեւորվում:

– Համայնքի ուժերով կիրակնօրյա դպրոց է գործում, որը նույնպես լավ վիճակում չէ: Մարդիկ զուտ անձնական նախաձեռնությամբ են ուսուցանում, իսկ ընդհանրապես բոլորը չեխական դպրոցներ են հաճախում: Հայկական եկեղեցի չկա, հայ մամուլ չկա: Երկու անգամ հայերեն թերթ հրատարակելու փորձ է արվել` «Հույս» եւ «Հայաստանն ու մենք», որոնք մեկական համարից հետո դադարեցվել են ֆինանսական դժվարությունների պատճառով: Միակ բանը, որ նրանց համախմբում է` Եղեռնի հիշատակման օրն է, որի առիթով ամեն տարի հավաքվում են, միջոցառումներ կազմակերպում: Այս տարի ապրիլի 24-ի նախօրեին մենք նախաձեռնեցինք «Օրէր» պարբերականի հրատարակումը, որն ամբողջությամբ նվիրված էր Հայոց եղեռնի ոգեկոչմանը:

– Հե՞շտ էր թերթ հրատարակելը:

– Դժվար է թերթ հրատարակել մի համայնքի համար, որն ավանդական գաղութի խնդիրներն ու պատկերացումները չունի: Չեխիայի հայ համայնքը դեռեւս իներտ է, նույնիսկ չգիտես, թե քանիսը թերթի պահանջ ունեն: Ի տարբերություն մյուս գաղութների, այստեղ կուսակցություններ չեն գործում, մշակութային օջախներ չկան, այսինքն` հետաքրքրությունների շրջանակը նեղ է:

Ցավոք, մեզ նույնպես չհաջողվեց թերթի ֆինանսավորման խնդիրը լուծել: «Մեր ուժերով նախաձեռնեցինք այդ լրատուի հրատարակությունը: Խմբագրակազմը փոքր է, ինձ հետ աշխատում են կինս` «Ազատություն» ռադիոկայանի հայկական ծառայության աշխատակից Աննա Կարապետյանը, Պրահայի Կարլովի համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի ուսանող Արսեն Քոչարյանը: Թերթի տեխնիկական ու հրատարակչական աշխատանքներն իրականացրեց Էդուարդ Սարգսյանը: Մեր գործընկերները դրական գնահատական տվեցին թերթին: Առայժմ մեր ուժերով փորձում ենք շարունակել թերթի հրատարակումը: Հույս ունեմ, որ ապագայում լուրջ պարբերական կդառնա, որը ոչ միայն Չեխիայի, այլեւ Արեւելյան Եվրոպայի, գուցե նաեւ Արեւմտյան Եվրոպայի հայությանը կհամախմբի որոշակի խնդիրների շուրջ: Փորձելու ենք ընդգրկել Եվրոպայի հայ համայնքների մասին տեղեկություններ: Սեպտեմբերին սփյուռքահայության խնդիրներին վերաբերող համաժողով է պատրաստվում, ինչին պետք է նախապատրաստվել` թերթում հրապարակելով տեղեկություններ նաեւ այլ հարեւան երկրների հայ համայնքների կյանքից:

– Հայ-չեխական միջպետական կապեր գոյություն ունե՞ն:

– Վերջերս Չեխիայում հյուպատոսություն բացելու հարցն էր քննարկվում, բայց նպատակահարմար գտան առայժմ հետաձգել: Մի քանի անգամ արտգործնախարարի այց է ծրագրվել, որը չի իրականացվել տարբեր պատճառներով: Ցանկալի կլիներ հյուպատոսություն կամ հայկական ներկայացուցչություն ունենալ Պրահայում, կարծում եմ, պետք է դիվանագիտական հարաբերություններ պահպանել ՆԱՏՕ-ին նոր անդամագրված այս երկրի հետ:

ՄԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

«Արդյունավետ աշխատանքի համար մի քանի թղթակիցներ են անհրաժեշտ»

Հարցազրույց «Ազգի» փարիզյան թղթակից Արմինե Աղիգյանի հետ

– Երկու տարի է Հայաստանի մամուլի պաշտոնական ներկայացուցիչն եք Ֆրանսիայում` ներկայացնելով «Ազգ» օրաթերթը: Ի՞նչ ձեռքբերումներ ունեք եւ ի՞նչ խնդիրների եք բախվում, որոնք լուծման կարիք ունեն:

– Հավատարմագրված թղթակցի աշխատանքն արտասահմանում, մասնավորապես Փարիզում, շատ հետաքրքրական է: Առիթ ես ունենում շփվելու տարբեր քաղաքական կառույցների պաշտոնյաների, գործարարների եւ մշակութային գործիչների, ինչպես նաեւ` բազմաթիվ արտասահմանցի լրագրողների հետ:

Մյուս կողմից, այս առավելությունը թղթակցի համար մեծ պատասխանատվություն է, քանզի ներկայացնում ես հայրենիքդ եւ համարվում միջազգային հանրային կարծիքում Հայաստանը ներկայացնելու միջոց:

Փարիզյան կյանքում Հայաստանին եւ առհասարակ հայերին առնչվող իրադարձությունները բազմազան են եւ բազմաբնույթ, գործնականում անհնարին է դրանք բոլորը լուսաբանել: Ավելի է դժվարանում, երբ ստիպված լուսաբանում ես այնպիսի ոլորտներ, ուր քեզ բավականաչափ վստահ չես զգում, հնարավորություն էլ չկա խորամուխ լինելու: Դրանք առաջին հերթին տնտեսության, մշակույթի եւ մարզական ոլորտներն են, քանի որ իմ ժամանակի հիմնական մասը քաղաքականությանն եմ հատկացնում: Բնականաբար, արդյունավետ աշխատանքի համար անհրաժեշտ է մի քանի թղթակիցների համակարգված գործունեություն, այսինքն` ոլորտների որոշակի բաշխվածություն է պետք:

– Ինչպե՞ս եք պատկերացնում այս հարցի լուծումը, երբ, օրինակ, թերթը ֆինանսապես թույլ լինելու պատճառով շատ հաճախ դժվարանում է նույնիսկ տեղի թղթակիցներին բավարար վճարել: Բացառությամբ մեկ-երկու թերթի, մյուսները գրեթե չեն անդրադառնում մարզային կյանքին, քանի որ պարզապես հնարավորություն չունեն թղթակիցներ պահելու շրջաններում:

– Ակնհայտ է, որ թերթերը միայն իրենց միջոցներով չեն կարող արտասահման թղթակից գործուղել: Ուստի բնական կլիներ իշխանությունների աջակցությունը: Միայն այս դեպքում կարելի է լրջորեն խոսել եվրոպական խոշոր մայրաքաղաքներում թղթակից ունենալու հնարավորության մասին: Այս խնդիրների կապակցությամբ հանդիպումներ եմ ունեցել ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանի, ինչպես նաեւ մամլո քարտուղար Արա Պապյանի հետ, որոնք միանշանակ կարեւորեցին արտասահմանում թղթակցի առաքելությունը, ավելին` քարոզչական աշխատանքն օտարերկրյա մամուլում, սակայն, ցավոք, խնդրի լուծմանը որոշակի ընթացք չկարողացան տալ` փորձելով բացատրել պետական բյուջեի սահմանափակ միջոցներով: Այս այցի ժամանակ Փարիզի «Պոլիտիկ ինտերնասիոնալ» հանրահայտ ամսագրի խնդրանքով հարցազրույց վարեցի ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ, ուր ի շարս ֆրանսիական մամուլին հետաքրքրող հարցերի, արծարծեցի նաեւ պետական միջոցների ֆինանսավորմամբ արտասահմանում թղթակիցներ ունենալու հարցը: Մինչ նախագահի հետ հանդիպումը, մամլո քարտուղար Վահե Գաբրիելյանը մեր զրույցի ժամանակ համաձայնեց, որ դա իսկապես մեր ամենաթույլ կետերից մեկն է, եւ մինչեւ հարցի պաշտոնական լուծումը ստիպված ենք ապավինել տվյալ երկրներում ունեցած մեր ուժերին:

Համեմատության համար նշեմ, որ, օրինակ, Թուրքիան ունի Ֆրանսիայի ԱԳՆ-ում հավատարմագրված 10-13 թղթակից, իսկ ընդհանուր թղթակիցների թիվը շատ ավելին է: Ճիշտ է, հաճախ որակը ստվերում է քանակը, սակայն, այնուամենայնիվ, քանակային նման տարբերության պարագայում թե լուսաբանման, թե քարոզչության ոլորտներում համարժեք պայքար իրական լինել չի կարող:

Ավելացնեմ նաեւ, որ թուրքական դեսպանատանն աշխատում են 4-5 մամլո քարտուղարներ, մինչդեռ Փարիզում Հայաստանի դեսպանատան 4 աշխատակիցներից յուրաքանչյուրը պատասխանատու է միաժամանակ մի քանի ոլորտների համար:

Արմինե Աղիգյանի հարցերին պատասխանում է Սենատի նախագահ Քրիստիան Պոնսլեն

– Հավատարմագրված թղթակիցն ի՞նչ լրացուցիչ արտոնություններ ունի:

– Նախ եւ առաջ դրանք վարչական արտոնություններ են, ավելի լուրջ ու ազդեցիկ է նրա անցաթուղթը: Բացի այդ, հավատարմագրված լինելով` ավելի հետեւողական եւ վստահ ես հանդիպումներ, հարցազրույցներ պահանջելիս, ինչպես նաեւ ավելի արագ ընթացք կարող ես տալ քեզ անհրաժեշտ գործերին:

– Ձեր հարցազրույցներում դուք հետեւողականորեն լուսաբանում եք ֆրանսիական կառավարության դիրքորոշումը Հայոց ցեղասպանության հարցի նկատմամբ:

– Հայաստանի նոր դիրքորոշումը ցեղասպանության ճանաչման հարցի նկատմամբ, այսինքն` որպես արտաքին քաղաքականության հիմնախնդիրներից մեկը ներկայացնելը ինձ պարտադրեց ավելի զգոն գործունեություն ծավալել այս հարցի շուրջ: Ֆրանսիայի Ազգային ժողովում ցեղասպանության ճանաչումը մեծագույն հաղթանակ էր համայն հայության համար, բայց ֆրանսիական Սենատն արդեն մոտ 1 տարի ավելի չի ուզում ճանաչման օրինագիծը օրակարգ մտցնել:

– Իսկ գուցե ԱԺ-ն լավ իմանալով, որ Սենատն այդ օրենքը չի հաստատելու, փորձեց մասամբ սփոփել հայ ժողովրդին:

– Դժվարանում եմ նման տարբերակի վստահելիությունը հաստատել: ԱԺ-ն ցուցաբերեց բացահայտ հաստատակամություն: Միգուցե ԱԺ-ն չէ՞ր պատկերացնում Թուրքիայի նման արձագանքը: Կարծում եմ, որ ցեղասպանության ճանաչումը տապալելու պայքարում իրենց ակտիվ գործունեությունն ունեն ֆրանսիացի այն գործարար մարդիկ, որոնց շահերը առնչվում են Թուրքիայի հետ:

Ինչ վերաբերում է օրակարգ չմտնելու պաշտոնական մեկնաբանմանը, ապա ես կարող եմ մեջբերել Սենատի նախագահի պատասխանը «Ազգ» օրաթերթին. «Բալկանյան հակամարտության պայմաններում այս ճանաչումը կարող է խաթարել կայունությունը Անդրկովկասում», իսկ Ֆրանսիայի արտգործնախարարի մեկնաբանությամբ` կարող է ստվեր գցել իր երկրի խաղաղարարական քաղաքականության վրա:

Մեզ մնում է հաստատակամություն ցուցաբերել, եւ ինչպես նշեց Շառլ Ազնավուրը, մեծ ջանքեր գործադրել արդյունավետ լոբբինգի կազմակերպման համար:

– Դուրս գանք քաղաքական ստրատեգիայից. ինչպիսի՞ն էին հայ գիտնականների կողմից ՁԻԱՀ-ի դեղամիջոցի ստեղծման արձագանքները Ֆրանսիայում:

– Եթե դուք նկատի ունեք ֆրանսիական մամուլը, իմ տեղեկությամբ, պաշտոնական հայտարարություններ չեն արձանագրվել: Ինչ վերաբերում է ֆրանսահայ մամուլին, ապա պարբերաբար հոդվածներ տպվեցին, բայց դրանք չէին պարունակում գիտական մոտեցումներ: Ֆրանսիական ամենահեղինակավոր գիտական հանդեսներից մեկի պատվերով նախապատրաստում եմ «Արմենիկում»-ի մասին մի լայնածավալ հոդված, որը վկայում է այդ հայտնագործության վերաբերյալ նրանց լուրջ հետաքրքրությունը:

– Եզրափակելով, կուզեի Ձեր կարծիքն իմանալ ֆրանսիական մամուլի որդեգրած սկզբունքների մասին` որպես չորրորդ իշխանություն հանդես գալու գործում:

– Խոսքի ազատությունը եւ որպես չորրորդ իշխանություն ներկայանալը ֆրանսիական մամուլի միանշանակ նախապայմանն է, մամուլում բացարձակ ազատություն է, սակայն` էթիկայի սահմաններում, չկա միջթերթային եւ ներանձնական բանավեճ: Պետական գործիչների պաշտոնական գործունեության նկատմամբ կա բացահայտ քննադատություն, երբ, իհարկե, հիմնավորված է, բայց ոչ մի անձնական քննադատության իրավունք առանց հիմնավորվածության չի ընդգրկվում անգամ ազատության այդ լայն շրջանակներում:

ԱՐՄԵՆ ՄԱՐՏՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հարցազրույցը թուրքական «Միլիեթ» օրաթերթին

Մեր երեկվա համարում, ճշգրտության մասին վերապահումներով հայտնելով, հրապարակել էինք թուրքական «Միլիեթ» օրաթերթի հունիսի 16-ի համարում տպագրված լրագրող Ջերք Բալամըրի հարցազրույցը նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի հետ: Քանի որ տպագրված նյութից դուրս են մնացել զրույցի որոշ հատվածներ, ինչպես նաեւ աղավաղված է նախագահի խոսքը եւ փոխված են հիմնական շեշտադրումները, հանրապետության նախագահի մամուլի գրասենյակը ներկայացնում է հարցազրույցի տեքստն ամբողջությամբ:

– Նախ ուզում եմ անդրադառնալ հայ-ռուսական հարաբերություններին: Այնպիսի տպավորություն է ստեղծվել, որ Հայաստանն իր ճակատագիրը կապել է Ռուսաստանի հետ: Արդյո՞ք կարիք կա Ռուսաստանի հետ այդպիսի սերտ հարաբերությունների:

– Հայաստանն ինքը պետք է որոշի, թե ում հետ ինչպիսի հարաբերություններ ստեղծի: Բայց ի՞նչ հարաբերությունների մասին է խոսքը. տնտեսակա՞ն, ռազմակա՞ն, թե՞ քաղաքական:

– Հատկապես ռազմական բնագավառի:

– Ռազմական բնագավառը քաղաքականության ընդամենը մեկ ոլորտն է: Ինչ վերաբերում է տնտեսականին, դուք կարող եք ուսումնասիրել վերջին երկու տարվա մեր տնտեսական կապերի զարգացումը, ապրանքաշրջանառության, առեւտրի տվյալները այլ երկրների հետ, այդ դեպքում կտեսնեք, որ հակառակը՝ շատ ավելի ակտիվ է զարգանում եվրոպական ուղղությունը: Հայաստանում ստեղծված համատեղ ձեռնարկությունները, սեփականաշնորհման գործընթացներին մասնակցությունը եթե դիտարկեք, կտեսնեք, որ Հայաստանն իսկապես բաց տնտեսական քաղաքականություն վարող երկիր է, եւ այստեղ որոշիչը տնտեսական շահերն են, եւ ոչ թե քաղաքական նկատառումները: Մեր քաղաքական կապերը Եվրամիության կառույցների, ԵԱՀԿ-ի, Եվրախորհրդի, եվրոպական այլ կառույցների հետ բավական լուրջ զարգացում են ունեցել եւ դա պատահական չէ: Այդ ուղղությամբ հետեւողական աշխատանքները շարունակվելու են: Ռուսաստանը մեր միակ գործընկերը չէ, բայց, այո, ռազմավարական գործընկերն է:

– Այդ դեպքում ուզում եմ հարցնել. ինչո՞ւ է Հայաստանը բացասական արձագանքում, երբ Ադրբեջանը ցանկանում է իր հողերի վրա արտասահմանյան բազաներ տեղադրել:

– Պաշտոնական որեւէ արձագանք չի եղել:

– Իսկ եթե հիմա ես ձեր տեսակետը հարցնե՞մ:

– Կարծում եմ, տարածաշրջանում կա տարիների ընթացքում ձեւավորված ուժերի հարաբերակցություն, կան նաեւ ձեւավորված ազդեցության ոլորտներ: Իհարկե, հասկանում եմ, որ խորհրդային Միության փլուզումից հետո այդ ամենը փոփոխության է ենթարկվում, բայց կտրուկ քայլերը կբերեն լրացուցիչ լարվածության: Ռուսական բազաներն այստեղ նոր չեն տեղաբաշխվում, դրանք մնացել են խորհրդային Միության փլուզումից հետո եւ այդ առումով ոչինչ չի փոխվել: Թուրքիայի ռազմական մասնակցությունն Ադրբեջանում նոր երեւույթ կլինի տարածաշրջանում, որը, կարծում եմ, համապատասխան հետեւանքներ կունենա եւ Իրանի, եւ Ռուսաստանի կողմից:

– Անցած տարվա նախագահական ընտրություններից անմիջապես հետո ես Ձեզ հարցրեցի, թե ինչպե՞ս են լինելու Թուրքիայի հետ հարաբերությունները, Դուք պատասխանեցիք, որ որոշ նորություններ սպասվում են: Ի՞նչ նորություններ եղան Թուրքիայի հետ հարաբերություններում:

– Բիզնեսի ոլորտում շատ ավելի ակտիվ ենք, քան եղել է նախկինում: Անցած տարի Յալթայում ես եւ Ձեր երկրի նախագահը հանդիպում ունեցանք, որոշակի գործընթաց կա արտգործնախարարությունների միջեւ: Չեմ կարող ասել, թե այս ամենը շատ է, բայց շատ ավելի լավ է, քան իմ նախագահ ընտրվելու կապակցությամբ կանխագուշակում էին թուրքական լրատվական միջոցները: Համենայնդեպս, վատթարացում չի եղել, ինչը բոլորը փորձում էին կանխագուշակել:

– Իսկ ի՞նչն է խանգարում, որ հարաբերությունները շատ ավելի բարձր մակարդակի վրա լինեն:

– Միայն Թուրքիայի դիրքորոշումը:

– Ավելի կոնկրետ կարո՞ղ եք ասել:

– Մեր մեղքով չէ, որ երկու երկրների միջեւ դիվանագիտական հարաբերություններ չկան, մենք չենք փակ պահում հայ-թուրքական սահմանը, մենք չենք, որ մեր երկկողմ հարաբերությունները պայմանավորում ենք երրորդ երկրի հետ հարաբերություններով: Այստեղ մենք գրեթե անելիք չունենք:

– Արդյո՞ք սահմանների բացումը բավարար կլինի՞ այդ հարաբերությունների զարգացման համար:

– Հարաբերությունների զարգացումն ընդհանրապես սկսում է դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումից: Իսկ սահմանը փակ պահելը, երկիրը շրջափակման ենթարկելը, մեղմ ասած, ոչ բարեկամական գործողություն է: Թուրքիան ինչպե՞ս կգնահատեր, եթե որեւէ հարեւան երկիր միակողմանի փակեր սահմանը: Որքա՞ն է Թուրքիայի բնակչությունը:

– Մոտավորապես, 65-70 միլիոն:

– Հայաստանի բնակչությունը 3-3.5 միլիոն է, պատկերացրեք, հարեւան 60 մլն-ից ավելի բնակչություն ունեցող երկիրը դիվանագիտական հարաբերություններ չի հաստատում, փակ պահելով սահմանը շրջափակման է ենթարկում, հայ-ադրբեջանական հարաբերություններում ղարաբաղյան հարցի շուրջ միանշանակ ադրբեջանամետ դիրք է գրավում եւ պարբերաբար հանդես գալիս հայտարարություններով: Իհարկե, մենք ունենք նաեւ ժառանգված խնդիրներ կապված մեր ժողովրդի պատմական հիշողության հետ: Նման դեպքում, ի՞նչ կանեիք, եթե դուք լինեիք: Չէի՞ք մտածի ռազմակայանների, անվտանգության հետ կապված այլ հարցերի մասին: Ինչո՞ւ եք դուք, օրինակ, դարձել ՆԱՏՕ-ի անդամ, խորհրդային Միության ժամանակ ինչ-որ վտանգներ են եղել, ինչ-որ մտահոգություններ: Ինչո՞ւ եք հիմա զարմանում, որ հայերը ռազմական կապեր են հաստատում ու զարգացնում Ռուսաստանի հետ: Ի միջիայլոց, մենք ՆԱՏՕ-ին դեմ չենք:

– Ես հասկանում եմ, որ հայերի համար 1915 թվականը շատ կարեւոր գործոն է, բայց, կարծում եմ, դա Թուրքիայի հետ հարաբերություններ ստեղծելու համար որպես նախապայման առաջ չի քաշվում հայերի կողմից:

– Որպես նախապայման ոչ: Մինչեւ այսօր նախապայմաններ միայն Թուրքիան է դրել, ինչը նաեւ մի քիչ զարմանալի է:

– Հոկտեմբերի 29-ին Դուք հրավիրված էիք մասնակցելու Թուրքիայի Հանրապետության 75-ամյակին եւ չմասնակցեցիք: Կարելի՞ է պատճառը հարցնել:

– Իսկ հրավիրված բոլո՞ր նախագահներն էին մասնակցում: Ես չեմ կարծում: Նոյեմբերին Ստամբուլում կայանալիք ԵԱՀԿ գագաթաժողովին անպայման կմասնակցեմ: Ես չեմ կարծում, որ հիմա կարող եմ մասնակցել տոնական միջոցառումների մի երկրում, որի հետ դիվանագիտական հարաբերություններ չունենք, սակայն որեւէ արգելք չեմ տեսնում գործնական հանդիպումներին մասնակցելու հարցում:

– Այսօր Հայաստանը հետեւողական աշխատանք է տանում, որպեսզի արտաքին աշխարհը ճանաչի 1915 թվականի դեպքերը՝ ինչպես ասում են Թուրքիայում, եւ ցեղասպանությունը՝ ինչպես դուք ասում եք:

– Այո, եւ ոչ միայն որպես պետություն: Այդ ուղղությամբ մեծ ջանքեր է գործադրում հայկական սփյուռքը, որոնք այդ տարիների իրադարձությունների արդյունքում տուժված մարդկանց ժառանգներն են:

– Ըստ Ձեզ, ո՞րն է այն իդեալական լուծումը, որն ընդունելի կլինի նաեւ Թուրքիայի համար:

– Ես կարծում եմ, որ Թուրքիան այդ իրադարձությունների բեռից պետք է ազատվի, եւ դա միանգամից մեջտեղից կհանի լարվածությունը: Վերջ ի վերջո, այդ դեպքերը տեղի են ունեցել եւ ոչ ոք չի կարող այն ժխտել, ուղղակի մենք դա կոչում ենք ցեղասպանություն, դուք փորձում եք այլ ձեւակերպում տալ, բայց, այնուամենայնիվ, դրանք տեղի են ունեցել: Ես կարծում եմ, որ Թուրքիան այնքան մեծ ու հզոր պետություն է, որ կարող է անցյալում կատարված այդպիսի դեպքերի վերաբերյալ սկզբունքային լուծումներ տալ: Այդ բարդույթից պետք է ազատվել:

– Ինձ լուրեր են հասել, որ թուրքական կողմն արդեն նախապատրաստական աշխատանքներ է տանում սահմանները բացելու ուղղությամբ: Դուք նման ինֆորմացիա ունե՞ք:

– Ոչ: Գիտեմ, որ թուրքական բիզնեսի կողմից լուրջ շահագրգռվածություն կա, բայց նաեւ գիտեմ, որ այս հարցն անընդհատ կապվում է մեր եւ այլ երկրի հարաբերությունների հետ, որն ուղղակի անընդունելի է:

– Գիտե՞ք որ ընտրությունների արդյունքում Թուրքիայում «Ազգայնական շարժում» կուսակցությունը դարձավ երկրի երկրորդ կուսակցությունը եւ հնարավոր է, որ կոալիցիոն կառավարության մեջ մտնի: Ինչպե՞ս եք դա գնահատում: Արդյո՞ք դա Հայաստանին անհանգստացնո՞ւմ է:

– Ես չեմ ուզում գնահատականներ տալ: Երբ ես ընտրվեցի, համարում էին, որ Թուրքիայի նկատմամբ ծայրահեղական դիրքորոշում կլինի, բայց դա տեղի չունեցավ: Նման պարագաներում չեմ ուզում միանշանակ, միայն կուսակցության ծրագրային դրույթներից ելնելով, եզրակացություններ անել: Հետագայում կտեսնենք: Կցանկանայի, որ լինեին այնպիսի քաղաքական ուժեր, որոնք շատ ավելի համարձակ քայլերի դիմեին մեր ժողովուրդների հարաբերությունների զարգացման ուղղությամբ:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Կոսովո մեկնելու պատրաստ ռուս կամավորների պակաս չի զգացվում

ՏՅՈՒՄԵՆ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Բնակիչների շրջանում աննախադեպ աշխուժություն է հարուցել Տյումենի զինվորական կոմիսարիատի այն հայտարարությունը, որ պայմանագրային կամավորներ են հավաքագրվում Կոսովո ուղարկվելիք խաղաղարար զինախմբի կազմում: Օրինակ, Տյումենի մարզի

Յալուտորովսկ փոքր քաղաքում 100-ից ավելի մարդ էր եկել զինկոմիսարիատ, այդ թվում եւ կանայք:

«Կամավորների հոսքը մեծ է», ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հաստատել է մարզային զինկոմիսարիատի գնդապետ Ալեքսանդր Պոպովը: Թեկնածուների թվում շատ են շրջմոլիկները եւ որոշակի զբաղմունք չունեցող անձինք, ընդգծել է գնդապետը: Մինչդեռ հանձնաժողովն ընտրում է միայն զինվորական մասնագետների՝ տանկիստների, սակրավորների, կապավորների, քիմիագետների: Ինչպես հայտարարել է գնդապետ Ա. Պոպովը, «Մեր պահեստազորում կան շուրջ 100 զինվորականներ, որոնք պատրաստ են առաջին իսկ կարգադրության դեպքում մեկնել Կոսովո»:

Չորս կազակ է սպանվել Չեչնիայի վարչական սահմանը պարեկելիս

ՍՏԱՎՐՈՊՈԼ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Գալյուգաեւսկայա ստանիցայում ստեղծված միլիցիայի կազակական վաշտի կազմից այսօր գիշերը չորս կազակ է սպանվել Չեչնիայի վարչական սահմանը պարեկելիս: Պարեկում գտնվող հինգերորդ կազակի ճակատագիրն անհայտ է: Ըստ երեւույթին նրան տարել են թաքնված հրոսակները: Կուրսկի շրջանի Գալյուգաեւսկայա ստանիցան գտնվում է Թերեքի ափին, որով անցնում է սահմանը Չեչնիայի հետ: Մոտորացված կազակական վաշտն այստեղ ստեղծված է տեղի բնակչության պաշտպանության համար: Նախնական տվյալներով, զոհված կազակները շարժվելիս են եղել սահմանի երկայնությամբ, «Ուրալ» ինքնաշարժով: Նրանք դարանից գնդակոծման տակ են ընկել: Եղուզակները թաքնվել են Չեչնիայի տարածքում:

Լատվիայի նոր նախագահը բարեկամաբար է տրամադրված Ռուսաստանի հանդեպ

ՌԻԳԱ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Լատվիայի նոր նախագահ Վայրա Վիկե-Ֆրեյբերգան, որը հինգշաբթի օրն ընտրվել է հանրապետության

խորհրդարանի պատգամավորների կողմից, համոզված է, որ «բոլոր լատիշները բարեկամաբար են տրամադրված Ռուսաստանի հանդեպ»: «Համենայն դեպս ես այդպիսին եմ», ասել է նա ռուսաստանցի լրագրողներին՝ քվեարկության արդյունքների հրապարակումից անմիջապես հետո: «Ռուսաստանը մեր մեծ հարեւանն է, եւ Լատվիան իր ուժերը ներածին չափ ամեն բան կանի, որպեսզի Ռուսաստանի հետ բարեկամական հարաբերություններ ձեւավորվեն», նշեց Վիկե-Ֆրեյբերգան:

Նոր նախագահի լիազորությունները, իսկ հանրապետությունում այդ պաշտոնն առաջին անգամ է կին զբաղեցնում, ուժի մեջ կմտնի հուլիսի 8-ին՝ Սեյմում երդմնակալությունից հետո: Այդ նույն օրն էլ խորհրդարանը մտադիր է վերջնականապես հաստատել պետական լեզվի մասին օրենքը, որը հարուցում է եվրոպացի փորձագետների, այդ թվում ԵԱՀԿ-ի գերագույն կոմիսար Մաքս վան դեր Ստուլի առարկությունը:

Իսլամական երկրների խորհրդարանական միություն Թեհրանում

Հունիսի 17-ին իսլամական երկրների խորհրդարանականներն Իրանում հավանություն են տվել մահմեդական պետությունները ներկայացնող խորհրդարան ստեղծելու սկզբունքին, որի կենտրոնը լինելու է Թեհրանում: Իսլամական երկրների խորհրդարանական միությունը համալրելու է Իսլամական համագումար կազմակերպության կառույցները: Այս համախմբումն աշխարհում 2-րդն է մեծությամբ միջազգային խորհրդարանների միությունից հետո: Ակնկալվում է, որ նոր միությունն ակտիվ դեր կունենա մահմեդական երկրների մերձեցման եւ տարաձայնությունները լուծելու գործում:

Մյուս կողմից, համաժողովն ինքնին երկկողմ հանդիպումների առիթ էր: Նաեւ նկատելի էր արաբական երկրների բավական լայն առկայությունը, ինչը եւս մի հանգրվան էր զարգացնելու Իրանի հարաբերությունները Ծոցի արաբական երկրների եւ Եգիպտոսի հետ: Պետք է արձանագրել, որ ժողովում ներկա էին Իրաքի եւ Քուվեյթի պատվիրակությունները:

Թեհրանը, որ այս միության ձեւավորման նախաձեռնողն էր, ներկայումս նախագահում է Իսլամական համագումար կազմակերպությունը: Այս առումով մահմեդական երկրների գործադիր եւ օրենսդիր կառույցները ղեկավարելը կարող է դրական արդյունքներ ընձեռել Թեհրանին՝ բարելավելու իր տարածաշրջանային եւ միջազգային հարաբերությունները:

Ա. Մ.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

Մեծ աղմուկ ոչնչից

Կինոգործիչների արտահերթ համագումարից ստացած տպավորություններն արժե վերնագրել ինչպես Լուիջի Պիրանդելլոն վերնագրեց իր վեպը՝ «Ծերերն ու երիտասարդները»:

Դեռեւս ս. թ. փետրվար-մարտ ամիսներից մի խումբ կինոգործիչներ մամուլում հանդես էին գալիս հայտարարություններով ու դժգոհություններով՝ կինոգործիչների միության վարչության նախագահ Սերգեյ Իսրայելյանի դեմ ուղղված: Վերջինիս մեղադրելով կինոյի տունը վաճառելու, երիտասարդ կինոգործիչներից մեկուսանալու եւ այլ զանցանքներում նախաձեռնող խումբը պահանջում էր արտահերթ համագումար հրավիրել՝ միության վարչակազմը փոխելու ակնկալիքով: Ընդդիմադիր այդ կինոգործիչների թվում էին կինոբեմադրիչ եւ մշակույթի փոխնախարար Վիգեն Չալդրանյանը, «Երեւան» ստուդիայի տնօրեն Տիգրան Խզմալյանը, դերասան Միքայել Պողոսյանը, սցենարիստ Արմեն Վաթյանը եւ այլք: Միաժամանակ Սերգեյ Իսրայելյանը, որը գրեթե բացարձակորեն վայելում է կինոգործիչների ավագ սերնդի համակրանքն ու աջակցությունը, հարցազրույցներում մեղադրանքներին ի պատասխան հայտարարում էր, որ վերոհիշյալ խմբի աղմուկն անհիմն ու միտումնավոր է՝ իշխանափոխության նպատակ է հետապնդում, ինչը հաստատվում է հանգիստ համագործակցության ուղու նրանց մերժմամբ, բարեփոխումների հստակ ծրագրի բացակայությամբ: Այնուամենայնիվ, նախաձեռնող խմբի հետ պայմանավորվածություն կար՝ համագումար հրավիրել մայիսին:

Մայիսը, սակայն, ընտրությունների ամիս էր, եւ ոչինչ տեղի չունեցավ, եթե չհաշվենք, որ Սերգեյ Իսրայելյանը «Միասնություն» դաշինքի համամասնական ընտրացուցակով դարձավ պատգամավոր:

Վերջերս նախաձեռնող խումբն ասուլիս հրավիրեց, ուր փոքր-ինչ վերացական դատողություններ հնչեցին հայ կինոյի ճգնաժամային վիճակի եւ այլնի վերաբերյալ, եղան հրապարակումներ մամուլում: Թերեւս հետագա ձգձգումն ավելի էր սրելու իրավիճակը, եւ հունիսի 17-ին համագումարը կայացավ:

Ըստ երեւույթին, նախաձեռնող խմբի մայիսյան ժամանակավոր լռությունը պայմանավորված էր սպասողական տրամադրություններով՝ կապված Իսրայելյանի ընտրվել-չընտրվելու հետ: Այժմ արդեն կարող էին ներկայացնել բարեփոխումների իրենց ծրագիրը եւ պահանջել նոր նախագահի ընտրություններ, թեեւ, ըստ օրենքի, Իսրայելյանին չի արգելվում համատեղել երկու աշխատանքները: Որքան մեծ էր նրանց հիասթափությունը, երբ բախվեցին ավագ սերնդի նույն համառ դիմադրությանը. կինոգործիչները չեն մոռացել 90-ականների սկզբի դժվարին տարիներին Իսրայելյանի ջանքերով իրենց բաժանվող նյութական օգնությունը, բացի այդ, նրա՝ նախագահելն այսօր ավելի շահավետ է, քանզի կինոգործիչների շահերն անմիջականորեն կպաշտպանվեն խորհրդարանում: Ինքը՝ նախագահը, որը խոստացել էր պատգամավոր ընտրվելու դեպքում հրաժարվել կինոմիության ղեկավարությունից, պատասխանատվության զգացմանը թե պարբերաբար վերընտրվելու սովորույթին հետամուտ՝ հրաժարականի հարցում մեծ եռանդ չցուցաբերեց, վերջնական վճիռը թողնելով գործընկերների հայեցողությանը:

Պաշտոնավարության հարցում նրա փոքր-ինչ երկդիմի դիրքորոշումը, ինչպես նաեւ համագումարին նախորդող անցուդարձերը պատճառ հանդիսացան, որ նիստն ավելի շատ կինոգործիչների վերջին ամիսների ընթացքում կուտակած անձնական լարվածությունը պարպելու միջոց ծառայի, քան կառուցողական նպատակներ հետապնդի:

Նախաձեռնող խումբը՝ հանձին Տիգրան Խզմալյանի, այնուամենայնիվ, ներկայացրեց ծրագիրը: Կինոմիությունը պրոդյուսերական կենտրոնի վերածելու, կինոբիզնեսը զարգացնելու, հայ կինոյի ելքը միջազգային շուկա ապահովելու առաջարկները զուգորդվեցին քննադատությամբ, թե կինոմիությունը պատշաճ մակարդակով չկազմակերպեց Փարաջանովի 75-ամյակին նվիրված փառատոնը, թե Dolby ձայնային համակարգի տեղադրման պայմանագիրը կնքելիս ոչ ոք չխորհրդակցեց իրենց հետ, թե միությունում երիտասարդ մասնագետների պակաս է զգացվում: Անհասկանալիորեն երկար էր (որպես «հրատապ» հարց) Հայաստանի կինոգործիչների միությանը Ատոմ Էգոյանի անդամակցության անդրադարձը:

Ծրագրի ներկայացմանն ի պատասխան միմյանց հաջորդեցին վրդովված կինոգործիչների հայտարարությունները, որոնք այդպես էլ չհասկացան, թե որն էր արտահերթ համագումար հրավիրելու անհրաժեշտությունը: Նախ եւ առաջ, ծրագիրը որեւէ կերպ չէր հակասում վարչության գաղափարներին եւ նորույթներ չէր բացահայտում, բացի այդ, ինչպես գնահատեց Ռոբերտ Սահակյանցը, համագումարի նյութ չէր. ծրագիրը, առանց նախագահի կողմից խոչընդոտվելու, կարող էր ներկայացվել վարչության քննարկմանը եւ ի գործ մղվել: Անշուշտ, նոյեմբերյան համագումարին չսպասելու եւ դեպքերն արհեստականորեն արագացնելու նախաձեռնող խմբի միտումն ի սկզբանե պարզ էր: Ընդունելով ծրագրի բոլոր դրույթները՝ Սերգեյ Իսրայելյանը, թերեւս երկարատեւ պաշտոնավարության դառը փորձից ելնելով, ծրագիրը համարեց անիրականանալի, իսկ բարձրացված աղմուկի իրական նպատակը՝ իշխանափոխությունը:

Այս կարծիքի յուրատեսակ հաստատումը հետեւեց ավելի ուշ, երբ երկարատեւ քննարկումից ձանձրացած կինոգործիչները քվեարկեցին հօգուտ համագումարը կես տարով մինչ նոյեմբեր ամիս ընդմիջելուն: Նախաձեռնող խումբը, որ դեմ քվեարկեց առաջարկին, հրաժարվեց նաեւ մեկ այլ առաջարկությունից՝ 3 հոգուց բաղկացած կազմով վարչությունում ժամանակավորապես ընդգրկվելուց եւ մինչեւ նոյեմբեր աշխատելուց:

Համագումարում հետաքրքրական քննարկման նյութ դարձավ սերնդափոխության խնդիրը: Վերջին հաշվով այդ ամենն իրոք սերունդների, գաղափարների ու ճանապարհների բախում է, երբ գեղեցկատես, կեցվածքամոլ ու համարձակ երիտասարդ սերունդը լծակներ է պահանջում՝ ամենայն նորն առաջ մղելու, իսկ լծակները վաստակած ավագ սերունդը պահանջում է չկտրվել ավանդույթներից (հիմա՝ իրենցից):

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ԱՄՆ

Նշվեց պրոֆ. Գ. Խոլոպյանի գործունեության 50-ամյակը

Վերջերս Բրբրենի եկեղեցում (Մ. Նահանգներ, Կալիֆորնիա) Մաշտոց քոլեջը նշում էր պրոֆեսոր Գեւորգ Խոլոպյանի գրեթե կես դար տեւած մանկավարժական նվաճումները: 72-ամյա Խոլոպյանն այսօր էլ զբաղվում է կրթական, գիտական եւ կրոնական գործունեությամբ, այնպես որ աստվածաբանության դոկտորի կոչումը, որ նրան շնորհվեց Հավայի համալսարանի նախագահի կողմից, ոչ թե եզրափակում էր նրա կեսդարյա գործունեությունը, այլ մի նոր սկիզբ էր: Արարողության ընթացքում կարդացվեցին ավելի քան 30 շնորհավորական նամակներ նահանգային, համայնքային, կրոնական եւ կրթական ներկայացուցիչներից, նախագահ Քլինթոնից, Կալիֆոռնիայի նահանգապետից, Լոս Անջելես նահանգի 7 ներկայացուցիչներից, Հայաստանի հյուպատոսից, սբ. Էջմիածնի կաթողիկոսությունից եւ առաջնորդարանից, Համազգային եւ Թեքեյան մշակութային միություններից, Երեւանի պետհամալսարանից եւ Երեւանի ամերիկյան համալսարանից, Ռիչարդ Հովհաննիսյանից: Իսկ երբ արարողության մասնակիցները մոտեցան բեմին, հնչեց Անահիտ Խոլոպյանի հանդիսավոր քայլերգը՝ գրված հատուկ այդ առիթով: Բացման խոսքում հոբելյանական կոմիտեի նախագահ, Մաշտոց քոլեջի նախագահ Կարպիս Տեր-Եղիայանը նշեց Խոլոպյանի արած գործի ողջ կարեւորությունը: Այնուհետեւ պրոֆեսորի եղբայրը՝ ճարտարապետ Նորայր Խոլոպյանը ներկայացրեց հոբելյարի համառոտ կենսագրությունը. նրան շնորհավորեցին Հայաստանի հյուպատոս Արմեն Հայրապետյանը, լիազոր անդամ Ռուբեն Ավշարյանը, պրոֆեսոր Սամվել Քոլանջյանը, Մայք Յուսուֆյանը, պրոֆեսոր Ավետիս Փափազյանը, դոկտ. Հենրի Սաֆավին՝ Հավայի համալսարանից, Ջորջ Ֆիլիպսը, Ջաք Մորքը եւ այլք:

Համերգային մասում ելույթ ունեցան ջութակահար Յաշա Պառլյանը, սոպրանո Մանիկ Մանուկյանը եւ Մարալ Արսլանյանը, դաշնակահար Գարի Քյոսայանը, երգիչներ Արփինե եւ Էլիզաբեթ Փեհլիվանյանները, Գլորիա Միքայելյանը:

Արարողությունը օրհնեց վերապատվելի Հովսեփ Մաթոսյանը:

Գեղարվեստի ուսումնարանն ազդարարում է SOS

Երեւանի Փ. Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստի ուսումնարանի շենքը վթարային վիճակում է: Շենքում գտնվելը, օրենքի համաձայն, արգելվում է նրա փլուզման վտանգի պատճառով: Սակայն դասերը շարունակվում են, քանզի ակներեւ է. փակել այսօր հայ մշակույթի պատմական այդ օջախը նշանակում է եւս մեկ քայլ անել հօգուտ ազգակործան քաղաքականության: Երբ երկրի մշակութա-կրթական բնագավառում բացակայում է ղեկավարման պետական մտածողությունը, ոչինչ չի մնում, քան ապավինել հովանավորների խղճին կամ... բախտի քմահաճույքին...

Ավարտվեցին Երեւանի Փանոս Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստի ուսումնարանի ավարտական քննությունները: Երկու օրվա ընթացքում ձեւավորման, գեղանկարչության, քանդակագործության, խեցեգործության բաժինների սաները ներկայացրին իրենց աշխատանքները Հովհաննես Թումանյանի տուն-թանգարանի մեծ սրահում: Բազում դիտողների ուշադրության ծիրում էին ձեւավորման բաժնի սաների աշխատանքները, որոնցից հատկապես ազգային ձեւավորման շատ նմուշներ աչքի ընկան իրենց վառ գունային, մոդեռն ու բարձրաճաշակ կատարումներով: Թե արդի եւ թե ազգային ոճավորում ունեցող բազմաժանր զգեստներ կատարված էին իրապես միջազգային մոդելների մակարդակով եւ կարող են ապահովել այսօրվա հայկական զգեստի շուկան:

Ընդհանուր առմամբ հետաքրքրական էր նաեւ գեղանկարների, քանդակների եւ խեցեգործության նմուշների ցուցահանդեսը: Ողբալի է, որ ուսումնարանի այսօրվա ծանր պայմաններում կային ուսանողներ, որոնք սեփական միջոցներով բրոնզյա քանդակներ էին ներկայացրել:

«Եթե գեղարվեստի ուսումնարանն ունենար տարրական պայմաններ ուսումնական ընթացքը նորմալ կազմակերպելու համար, ապա, ինչ խոսք, այսօրվա որակն ու արժեքները կարող էին կրկնապատկվել», - ասում է քննական հանձնաժողովի նախագահ, արվեստաբան Պողոս Հայքյանը: Ուսումնարանն ունի նաեւ մեկ այլ, ուսման ընթացքը խաթարող պրոբլեմ. 2-3-րդ կուրսի ուսանողները բանակ գնալով, կտրվում են բուհից եւ վերադառնալով, չեն հասցնում հավուր պատշաճի աշխատել իրենց դիպլոմային նյութերի վրա: Խոսքը բնավ բանակում չծառայելու մասին չէ: Սակայն չի՞ կարելի գտնել մի այնպիսի միջոց, որ գեղարվեստի ուսումնարանի սաները բանակ գնան ավարտելուց հետո», - մտահոգվում է Պ. Հայքյանը:

1921 թ. հիշյալ հաստատության ստեղծմամբ հիմք դրվեց Հայաստանի առաջին նկարչական դպրոցին: Նորաստեղծ ուսումնարան ուսի դրեցին Մարտիրոս Սարյանը, Հակոբ Կոջոյանը, Տարագրոսը, Վրթանես Ախիկյանը, Ստեփան Աղաջանյանը, Սեդրակ Առաքելյանը, Վահրամ Գայֆեջյանը, Գաբրիել Գյուրջյանը, Արա Սարգսյանը, Բաբկեն Քոլոզյանը: 1926-ին Փարիզի «Արագած» պարբերականը «Հայ նկարիչների ալմանախ» ծավալուն նյութում (խմբագրությամբ՝ Արամ Երեմյանի) հիմնավորապես անդրադարձավ ուսումնարանի մանկավարժական մակարդակին եւ նրա նշանակությանը: Ամփոփելով ուսումնական գործունեության ոչ լրիվ 5 տարիների արդյունքը, մեծանուն նկարիչ Վահրամ Գայֆեջյանը գրում էր. «Ընդհանուր առմամբ դպրոցը կարճ ժամանակահատվածում հասել է այնպիսի նվաճումների, որ համարձակ կերպով կարող է մրցել տասնյակ տարիների գոյություն ունեցող դպրոցների հետ»:

Արժե հիշյալ փաստը վավերացնել՝ հիշատակելով ազգային մշակույթի տարբեր սերունդների երախտավոր անուններ: Դրանց թվում են նկարիչներ, քանդակագործներ, Տաճատ Խաչվանքյանը, Սարգիս Մուրադյանը, Գրիգոր Խանջյանը, Վանիկ Շարամբեյանը, Արա Սարգսյանը, Մինաս Ավետիսյանը, Ռուբեն Ադալյանը, Հենրիկ Սիրավյանը, Մարտին Պետրոսյանը, Արտո Չաքմաքչյանը, Երվանդ Քոչարբաշյանը, Արա Շիրազը (անվանացանկը կարելի է շարունակել): Սա սոսկ անունների թվարկում չէ: Այլ գեղարվեստի ուսումնարանի, որպես հայ մշակույթի նշանավոր հիմնասյուներից մեկի վրա ուշադրություն հրավիրելու արդար միջոց:

...Երեւանի գեղատեսիլ, զողորիկ մի հատվածում այսօր մեռնում է արմատախիլ եղած մի կիսափլատակ՝ Փանոս Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստի ուսումնարանը: Նրա փրկության համար գրված բազմաթիվ դիմում-բողոքները ննջում են պետական այրերի պաշտոնասենյակների հաստափոր փոշոտ թղթապանակներում: Նրա տնօրեն, նկարիչ Սամվել Պետրոսյանի բազում ջանքերը մնում են... ձայն բարբառո հանապատի:

Դեռեւս 1987-ին Հայաստանի կառավարության՝ ավանդապահորեն նույն տեղում նոր շենք կառուցելու որոշմամբ սկսված աշխատանքները (ընդունված նախագիծ, հողաերկրաշարժային հետազոտություններ) լճացման տարիներին այդպես էլ չհասցրեցին իրականանալ: Իսկ հետագա տարիներին, ազատ-անկախ երկրում, որպես արգանդում մեռած պտուղ մեծ հաջողությամբ անցան պատմության գիրկը:

Այդպիսով, դամոկլյան սուր կախվեց ժողովրդի ամբողջ մի սերնդի (ու եթե դարձյալ միջոցներ ձեռք չառնվեն, նաեւ՝ եկողների) ապագայի վրա: Սերունդ, որ, ինչպես հավաստեցին ուսումնարանի 1998-99 ուստարվա քննությունները, ծագումնաբանորեն օծված ու ժառանգած գեղարվեստական աշխարհընկալման եւ ինքնահաստատման ազգային շնորհը, կոչված է կերտելու ազգային մշակույթի այս օրը:

Սակայն... երիտասարդությունն ամեն առավոտ գալիս է ուսումնարան՝ գրեթե վտանգելով իր կյանքը: Զգուշորեն, որպեսզի վերջնականապես չփլվի պատշգամբը, մտնում է լսարան: Շենքը տարիներից խոնավացած կորանում է, ճռռում, փլուզվում, լացում է գաջոտ ու ծեփախառն արցունքներով...

Պետական այրերի անտարբերության եւ ոչ պետական մտածողության պատճառով «վթարային» ախտորոշումը սովորական ապրելակերպ եւ առօրյա է դարձել Փ. Թերլեմեզյանի անվան գեղարվեստի ուսումնարանի համար:

ԹԱՄԱՐ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ,
Արվեստագիտության թեկնածու

digitised by A.R.A.R.@

ՖՈՒՏԲՈԼ

Գոլերի տարափ Արմավիրում

Հայաստանի բարձրագույն խմբի առաջնության 12-րդ տուրում կենտրոնականը «Երեւան»-«Ցեմենտ» հանդիպումն էր: Ցավոք, երկու թիմերն էլ իրենց բնորոշ խաղը չցուցադրեցին: Մեծ տոկոս էր կազմում տեխնիկական խոտանը, որի պատճառով ֆուտբոլիստները հաճախակի խախտում էին խաղի կանոնները, եւ մրցավար Արմեն Մանուչարյանը ստիպված էր լինում ընդհատել հանդիպումը: Գոլային պահերով էլ խաղը հարուստ չէր: Առաջին վտանգավոր պահը ստեղծվեց «Երեւանի» դարպասին, 2-րդ րոպեին, երբ Ռազմիկ Գրիգորյանը նուրբ փոխանցումով հարվածի դուրս բերեց Արա Հակոբյանին: Վերջինս մտնելով տուգանային հրապարակ՝ բարձր հարվածեց: 5 րոպե անց անկյունայինի խաղարկությունից հետո երեւանցի Գրիգոր Մկրտչյանը փորձեց գրավել դարպասը, բայց «Ցեմենտի» պաշտպան Արամ Հայրապետյանը կարողացավ ճիշտ դիրք ընդունել եւ ետ մղել գնդակը: «Ցեմենտի» կազմում ամենաակտիվը Գրիգորյանն էր, որը հաճախակի էր հայտնվում կրակագծում: Նա մի քանի անգամ փորձեց տուգանային հարվածներով գրավել դարպասը: Վերջին փորձը պսակվեց հաջողությամբ: 83-րդ րոպեին Ռազմիկը մրցակցի կազմած «պատի» վրայով գնդակն ուղարկեց հեռավոր անկյունը, գնդակը դիպչելով ձողին, մխրճվեց ցանցի մեջ: Իրոք որ գեղեցիկ գոլ էր: Իսկ մինչ այդ կարելի է հիշատակել եւս երկու գոլային պահ: 61-րդ րոպեին Գրիգորյանի գլխի հարվածից հետո գնդակը դիպավ դարպասի ձողին, ետ ելավ, եւ Արա Հակոբյանի հարվածից հետո դաշտի տերերին կրկին օգնության հասավ դարպասաձողը: 77-րդ րոպեին արդեն «Երեւանն» էր պարտավոր բացել հաշիվը: Արա Նիգոյանի հարվածից հետո Աշոտ Ղադամյանը անհաջող ետ մղեց գնդակը, եւ վրա հասած Մարտելո Դելանին կարող էր այն ուղարկել դարպասը, սակայն հարվածը բարձր ստացվեց: Խաղավերջում «Ցեմենտի» վերջին գրոհը գոլային ավարտի հասցրեց Արամ Հակոբյանը՝ 0-2: «Երեւանը» 2-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց:

Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում «Զվարթնոց»-«Շիրակ» հանդիպումը: «Զվարթնոցը» մեծ ներուժ ունի եւ դժվարին մրցակից է: Խաղն արդարացրեց մարզասերների սպասելիքները, որոնք 10 գոլերի ականատեսը եղան: Երկու թիմերն էլ բաց, հարձակողական ֆուտբոլ ցուցադրեցին: Հաշիվն էլ շատ արագ էր փոփոխվում: Արդեն 4-րդ րոպեին Սամվել Նիկոլյանը գրավեց «Զվարթնոցի» դարպասը, 5 րոպե անց Նվեր Խաչատրյանը վերականգնեց հավասարակշռությունը: Այնուհետեւ կողմերը եւս մեկական գնդակ փոխանակեցին՝ Կոլյա Եփրանոսյան (21), Արթուր Քոչարյան (26): Մինչեւ ընդմիջում Մկրտիչ Հովհաննիսյանն առաջ մղեց «Զվարթնոցին», սակայն հանգստից անմիջապես հետո Արամ Թումասյանը կրկին հավասարեցրեց հաշիվը: 58-րդ րոպեին Արտավազդ Մկրտչյանը խփեց 4-րդ գոլը, եւ հաշիվը դարձավ 4-3 հօգուտ «Զվարթնոցի»: Սակայն շիրակցիները մնացած ժամանակում 3 անգամ գրավեցին մրցակցի դարպասը եւ հաղթանակ տոնեցին 6-4: Աչքի ընկան Արսեն Բեռնեցյանը (65), Արթուր Պետրոսյանը (66) եւ Հովհաննես Թահմազյանը (79):

«Կիլիկիան» 7-1 հաշվով հաղթեց «Դվինին»: 4 գոլի հեղինակ դարձավ Արման Քարամյանը եւ 11 գնդակով գլխավորեց ռմբարկուների ցուցակը: «Էրեբունին» հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով հաղթեց «Ղարաբաղին»:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Արարատ	12	11	1	0	30-2	34
2. Շիրակ	12	9	1	2	41-12	28
3. Ցեմենտ	12	8	1	3	18-8	25
4. Էրեբունի	12	6	3	3	14-7	21
5. Երեւան	12	5	5	2	21-9	20
6. Զվարթնոց	12	5	1	6	17-16	16
7. Ղարաբաղ	12	4	2	6	15-17	14
8. Կիլիկիա	12	3	1	8	23-25	10
9. Դվին	12	1	1	10	13-43	4
10. Գյումրի	12	0	0	12	5-58	0

Գավաթը նվաճեց «Պալմեյրասը»

Հարավային Ամերիկայի երկրների ակումբային թիմերի գլխավոր մրցելը՝ Լիբերտադորեսի գավաթը, նվաճեց բրազիլական «Պալմեյրասը» (Սան Պաուլու), որը եզրափակիչում մրցեց «Դեպորտիվո» (Կալի, Կոլումբիա) թիմի հետ:

Առաջին հանդիպումը 1-0 հաշվով շահեցին կոլումբիացիները: Երկրորդում բրազիլացիները, ոգեւորված Սան Պաուլոյի «Էստադիո Մորումբիում» հավաքված ավելի քան 100 հազար մարզասերների աջակցությունից, հենց սկզբից նետվեցին գրոհի: Սակայն «Դեպորտիվոյի» դարպասը գրավել հաջողվեց միայն երկրորդ խաղակեսում, 11 մետրանոց տուգանային հարվածով: Որոշ ժամանակ անց հյուրերը՝ նույնպես 11 մետրանոցով, հավասարեցրին հաշիվը: Դրանից հետո խաղադաշտում կրքերը շիկացան, եւ մրցավարը դիմեց կարմիր քարտի օգնությանը՝ երկու կողմից էլ ֆուտբոլիստների հեռացնելով: «Պալմեյրասի» խաղացողներին հաջողվեց եւս մեկ անգամ գրավել կոլումբիացիների դարպասը: Մինչեւ խաղավերջ 2-1 հաշիվը մնաց անփոփոխ: Այն չփոխվեց նաեւ լրացուցիչ 30 րոպեի ընթացքում: Նշանակված 11 մետրանոց տուգանային հարվածները կատարելիս ավելի դիպուկ գտնվեցին «Պալմեյրասի» ֆուտբոլիստները, եւ բրազիլացիները նվաճեցին Լիբերտադորեսի գավաթը:

Դեկտեմբերին աշխարհի ակումբային թիմերի գլխավոր մրցելի՝ Միջմայրցամաքային գավաթի—«Տոյոտայի» մրցանակի համար Տոկիոյում կպայքարեն Հարավային Ամերիկայի չեմպիոն «Պալմեյրասը» եւ Եվրոպական երկրների Չեմպիոնների լիգայի խաղարկության հաղթող «Մանչեսթրը»:

Թենիսիստների վարկանիշային ցուցակները

Աշխարհի ուժեղագույն թենիսիստներն ու թենիսիստուհիները պատրաստվում են Ուիմբլդոնի մրցաշարին:

Ուժեղագույն թենիսիստուհիներից մի քանիսն այժմ մասնակցում են Անգլիայի Իստբուռն քաղաքում անցկացվող մրցաշարին: Հաջողությամբ է հանդես գալիս Աննա Կուռնիկովայի (Ռուսաստան) խաղը: Քառորդ եզրափակիչում նա 6-3, 7-6 հաշվով հաղթեց ֆրանսուհի Նատալի Դեշիին եւ կիսաեզրափակիչում կհանդիպի մեկ այլ ֆրանսուհու՝ Նատալի Տոզիայի հետ: Վերջինս նախորդ խաղում պարտության մատնեց ռուսաստանցի Ելենա Լիխովցեւային: Ասենք, որ Կուռնիկովան ուրախալի լուր ստացավ Ուիմբլդոնի մրցաշարի կազմակերպիչներից. վնասվածքի պատճառով մասնակցությունից հրաժարված ամերիկուհի Սերենա Ուիլյամսի փոխարեն նա ընդգրկվել է ուժեղագույնների խմբում:

1996 թ. Ուիմբլդոնի մրցաշարի հաղթող Ռիխարդ Կրայչեկը (Հոլանդիա) հաջողությամբ հանդես է գալիս իր հայրենիքում ընթացող մրցաշարում: Իր վերջին խաղը նա անցկացրեց իտալացի Վինչենցո Սանտոպադրեի հետ եւ հաղթեց: Իհարկե, մրցաշարում տարած հաղթանակը նոր լիցք կհաղորդի Կրայչեկին:

Երեւանցի Սարգիս Սարգսյանը, որպես Ուիմբլդոնին նախապատրաստվելու միջոց, խաղում է ԱՄՆ-ում անցկացվող մրցաշարում: Ավելացնենք, որ վերջին հաջող մրցելույթների շնորհիվ Սարգսյանը համաշխարհային դասակարգման ցուցակում այժմ 54-րդն է:

Մարզասերների ուշադրությանն ենք ներկայացնում աշխարհի 20-ական ուժեղագույն թենիսիստների եւ թենիսիստուհիների ցուցակները: Դեռ է կարծել, որ Ուիմբլդոնի մրցաշարից հետո դրանցում էական փոփոխություններ տեղի կունենան:

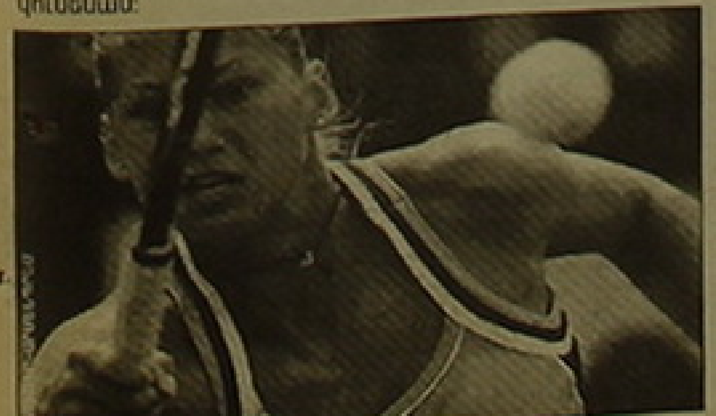

Տղամարդիկ

1. Փիթ Սամփրաս (ԱՄՆ)	3548
2. Պատրիկ Ռաֆթեր (Ավստրալիա)	3313
3. Եվգենի Կաֆելնիկով (Ռուսաստան)	3211
4. Անդրե Աղասի (ԱՄՆ)	2993
5. Ռիխարդ Կրայչեկ (Հոլանդիա)	2829
6. Թիմ Հենման (Անգլիա)	2790
7. Գուստավո Կուերտեն (Բրազիլիա)	2655
8. Ալեքս Կորետխա (Իսպանիա)	2408
9. Մարսելո Ռիոս (Չիլի)	2370
10. Կառլոս Մոյա (Իսպանիա)	2313
11. Մարկ Ֆիլիպուսիս (Ավստրալիա)	2296
12. Թոդ Մարտին (ԱՄՆ)	2216
13. Գրեգ Ռուսեդսկի (Անգլիա)	2215
14. Կարոլ Կուչերա (Սլովակիա)	2201
15. Գորան Իվանիշեւիչ (Խորվաթիա)	1836
16. Ֆելիքս Մանտիլյա (Իսպանիա)	1782
17. Թոմի Հաաս (Գերմանիա)	1725
18. Նիկոլաս Կիֆեր (Գերմանիա)	1722
19. Դոմինիկ Հրբատի (Սլովակիա)	1651
20. Թոմաս Էնկվիստ (Շվեդիա)	1592

Կանայք

1. Մարտինա Հինգիս (Շվեյցարիա)	5755
2. Լինդսեյ Դեւենպորտ (ԱՄՆ)	4968
3. Շթեֆի Գրաֆ (Գերմանիա)	4144
4. Մոնիկա Սելեշ (ԱՄՆ)	3608
5. Յանա Նովոտնա (Չեխիա)	3456
6. Վենուս Ուիլյամս (ԱՄՆ)	3451
7. Արանտա Սանչես (Իսպանիա)	2528
8. Մերի Պիրս (Ֆրանսիա)	2525
9. Նատալի Տոզյա (Ֆրանսիա)	2199
10. Սերենա Ուիլյամս (ԱՄՆ)	1979
11. Ժյուլի Ալար (Ֆրանսիա)	1847
12. Ամանդա Կյոթցեր (ՀԱՀ)	1834
13. Սանդրին Տեստյու (Ֆրանսիա)	1771
14. Բարբարա Շեթ (Ավստրիա)	1746
15. Ամելի Մորեսմո (Ֆրանսիա)	1708
16. Դոմինիկ վան Ռուս (Բելգիա)	1697
17. Նատալյա Զվերեւա (Բելառուս)	1683
18. Աննա Կուռնիկովա (Ռուսաստան)	1673
19. Պատրիսիա Շնայդեր (Շվեյցարիա)	1597
20. Կոնչիտա Մարտինես (Իսպանիա)	1567

ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌ

ՃԻՇՏ ԼՈՒԾԵԼՈՎ ՄՐՑԱՆԱԿԱՅԻՆ ԽԱՉԲԱՌԸ ԵՎ ԱՌԱՋԻԿԱ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԱՌԱՋԻՆԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՎ «ԱԶԳ»-Ի ԽՄԲԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐՈՂ ԵՔ ՍՏԱՆԱԼ ՇԱՀԱԾ ՄՐՑԱՆԱԿԸ

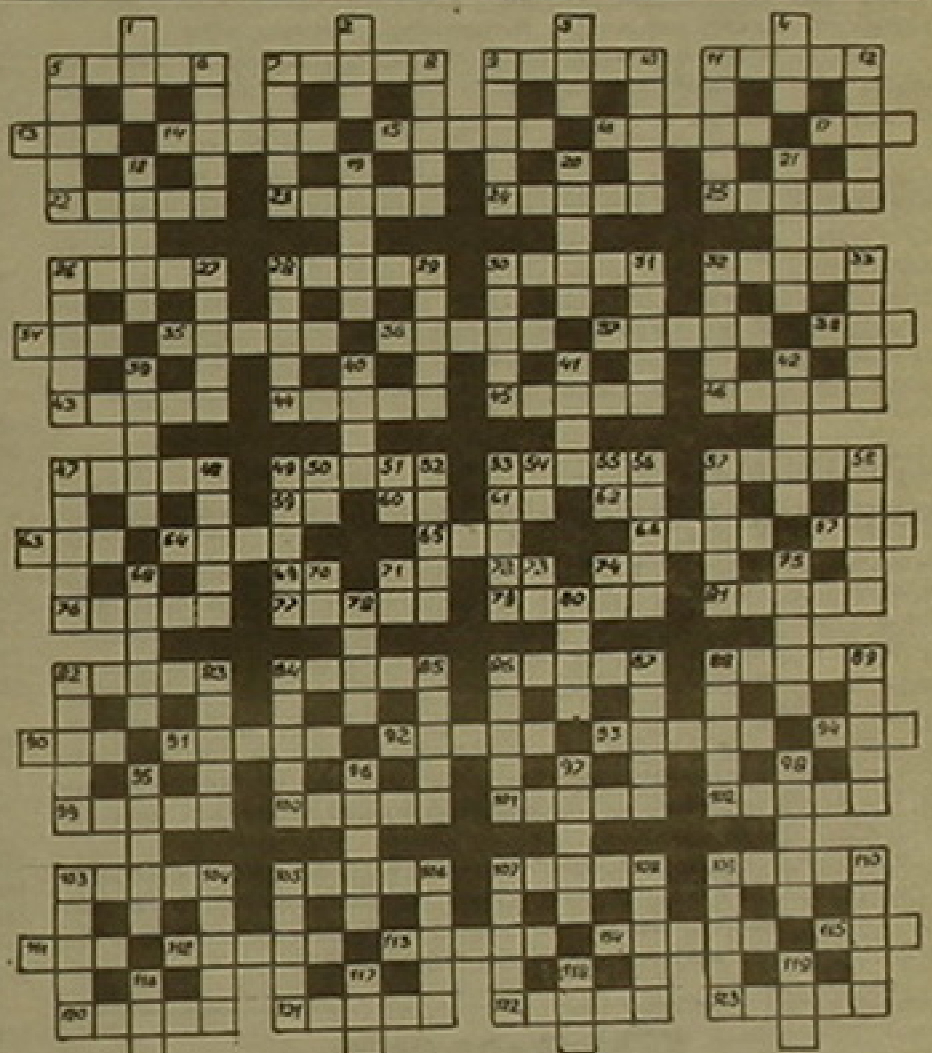

Ուղղահայաց 1. Քառյակն հանգավորող անտիկ փիլիսոփայական կատեգորիա: 2. Նարայի աղեղնավոր գործը: 3. Գերմանացի կոմպոզիտոր, ծանկահարդ, դրամատուրգ: 4. XII դ. հայ օրենսդիր, առակագիր: 5. Դիծամների կարգի կենդանի: 6. Ծաղկաբույսերի ընտանիքի ծակ: 7. Հայկական հեքիաթային տոհմի անթիլների 18-րդ օրվա անունը: 8. Սեւերի օջինք: 9. Փաշ[illegible] գործը: 10. Սիրգ: 11. Տարչա եղանակ: 12. Ռուս Ասպետականի մեծ մարզարե: 18. Հաճախաստղություն: 19. Բուսականային կոչ: 20. Քաղաք Թուրքիայում: 21. Սամուն պատերազմ լու խմորից: 26. Տրանսպորտի տեսակ: 27. Երկնքոլորտի զենիթին հակադիր կետը: 28. Գյուղ ՀՀ Վայքի մարզում, Արփայի ձախ ափին: 29. Կրոնական, դավանաբանական, քաղաքական, բարոյական, իրավական պատվիրանների հրապարակային ուսուցում ունկնդիրների առջեւ: 30. Քարի հինական մասը: 31. Իներտ գազ: 32. Նոբելյան մրցանակակիր (1966 թ.) իրեա գրող: 33. Ջերմերն իրար անռացնելու հարմարանք: 39. Կտոր գործը: 40. Գրի հեղինակ: 41. Աստղ եւ այլ գերբնական ուժերի գոյության նկատմամբ հավատ: 42. Արտանետված որդ: 47. Հայոց մեծամեծին թանգարան: 48. Հյուսիսում երեւակում: 49. Դեղերի օդերեւույթից: 50. Գոմական լեզվի օգտագործման յուրօրինակություն, որը պայմանավորված է խոսողի մտավոր զարգացմամբ, աշխարհայացքով, խառնվածքով ու ճաշակով: 51. Մատանու քար: 52. Ուշադրություն, ուշաբերություն, բաղկացած: 53. Կարճանկյուն: 54. Առակ[illegible] օջինք ...: 55. Սեւոզ լիճ Արցախի բարձրավանդակում: 56. Սանավանդակերթության մեջ ծալանք, փափուկ, լույս: 57. Անդադարել: 58. Թոփոն[illegible]: 68. Ծուխ, անզոր, բոլոր նկար մասը: 70. Առանց որի ճարտ անհնար է: 71. Միաձայն կատարում: 73. Արեւմտյան միջատ: 74. Երաժշտական նշան: 75. Կենդանի փարթեզյան ծնողը: 78. Պարմանական գրաֆիկական նշան երաժշտության մեջ: 80. Ժամանակի միավոր: 82. Դյումայի վեպը «Թագուհի ...»: 83. Լեռ երգահան եւ դաշնակահար: 84. Աշխարհագրական հատուկ տեղադրական ոտը երկրներում: 85. Նահանգ ԱՄՆ-ում: 86. Ֆիզիկական փորձությունների տարբեր համակարգերի, մարզական պատմությունների եւ մրցությունների կազմակերպման եւ անցկացման համակարգ: 87. Գինու հայր Թումանյանի ստեղծագործության մեջ: 88. Թմրանյութ: 89. Գրական խմբագրակի տեսակ: 95. Քաղաք Սեւ ծովի ափին: 96. Ամերիկական օդի ռազմին երգչուհի: 97. Մարտական փամփուշտ: 98. Լողացող լեռնահատուկ կառույց: 103. Լեռնագագաթ Հայաստանում: 104. Կանխավարկ նկարազարդ: 105. Անգլիացի ֆիզիկոս, հեռուստատեսության հիմնադիրներից: 106. ՌԴ «Ճշմարտական հոգեւոր» հայրապետարան հայրապետական: 107. Աշխարհագրական քարտեզ կազմ մաս: 108. «Առաջին սիրո երգը» կինոնկարի հերոսը: 109. «Մրջյուն» օպերայի հեղինակը: 110. Դրամական օգնության տեսակ: 116. Մարմնի մաս: 117. Բարձրություն Երկրագնդական համարում, որտեղից խառը եւ պատառ է ծառագցվում: 118. Կրոնական միաբանություն: 119. Օրենք կենդանի:

Հորիզոնական 5. Գառնան ավերակներ թաղամ: 7. Կապել, հարթուղաձ: 9. Կամք մեծ անոթ: 11. «Ձայնափի» հեղինակը: 13. Չինական կղզում: 14. «Վերք Հայաստանի» վեպի հերոսներից: 15. Տնային պայմաններում կալերից կարող ստանալու հարմարանք: 16. Միջատակեր կաթնասուն: 17. Չափածո ստեղծագործություն, բանաստեղծություն: 22. Ռոմանտիկ, ...: 23. Կանաչին ... 24. Հնիկարային «խաղ» քաղաքներ: 25. Արտացոլիների ընտանիքի մաս, էկվալիզմ: 26. Տնտեսական օժանդակ կառույց, մթերանոց: 28. Միջոցություն անտառապատություն: 30. ՌԴ ինքնավար տնտեսական երգչուհի: 32. Մարդու տեսակ: 34. Գետ Ռումինիայում: 35. Սամփանտոռ: 36. XIX դարի գերմանացի երգահան, դաշնակահար, դիրիժոր: 37. Ծաղկամով հայ ռուսին ներածական: 38. Կողմի վայր: 43. Սառույց եւ ոլորտատարածքը կենդանիների կանաչի հինական մասը: 44. Աշխարհին հա[illegible] գույն: 45. Հայոց թագավոր 338-350 թթ.: 46. Խորդ հնագույն զենք: 47. Թեթեւ, քաղցրավենիք գործված: 49. Նեղկված պատերի եւ միջնորմների տարբեր գույների սանրագծով գծանշեն գործված: 53. Հայ նկարիչ: 57. Ոտքի մաս: 59. Բույսի զարգացում, ...: 60. Գետ սառված ներքին նեղ մաս: 61. Հեռուստալսելիություն: 62. Առաս, ...: 63. Աշխարհի եւ Եվրոպայի չեմպիոն միավոր: 64. Միջնադարյան հայ բանաստեղծ: 65. Ավիների գործունեության խանգարում: 66. Հայաստանի: 67. Տորթի դաշտ: 69. Փոխադարձային երկրների դիվանագիտության մեջ պատասխան, դիվանագետ: 71. «Կատակ ունեմ մի պոեմով, մեջը երկու գույնի ջուր» (հանելուկ): 72. Աչքի իր, դիմախաղ: 74. Արեւի Աստված հին եգիպտական դիցաբանության մեջ: 76. Երեխա: 77. Երկրորդական կարգավորում: 79. Քաղաք Տաջիկստանում, Վախշ գետի աջ ափին: 81. Փուշ գետ: 82. Թագավոր կայսրություն: 84. Մարզական զանգվածի ճարտ: 86. Կրտսեր ավագանական փաղ ավագաբարիտ մաս երեւանում: 88. Հայկական հեքիաթային տոհմի անթիլների 2-րդ օրվա անունը: 90. Լեռ Հայաստանում: 91. Օրոր պատրաստման հունչ: 92. Շուշանազգիների ընտանիքի սոխ: 93. Չինական սպորտային գործ: 94. Ջրի կաթիլների, սառցի բյուրեղների կուտակված ամպ: 99. Կոնչիդների եզրակացի հակառակ կենդանի միջատ: 100. Շիրակում մշակույթի: 101. Ստեղծագործություններից: 102. Հայ գրող: 103. Հռոմ քաղաք Բելգիումում: 105. Ռուս կենդանաբանների ընտանիքը: 107. Քաղաք Լեհաստանում: 109. Ռելյան գծերով ուղղորդ եւ թեթեւ փոփոխության համար նախատեսված տրանսպորտի միջոց: 111. Գյուղ Արեւմտյան Հայաստանում, Աշտարակ քաղաքից ոչ հեռու: 112. Համանվագ կիրառվում է ձայնը ամփոփող սեռականը: 113. Կրծող կաթնասուն: 114. ՀՀ-ում բնակվող ազգային փոքրամասնություն: 115. Քաղաքացիական կոփիշների հայ գրականը: 120. Կուշերին, ասեղ փորձարարություն: 121. Կղզի Միջերկրական ծովի արեւելյան մասում: 122. Սաղմոնների ընտանիքի ձուկ: 123. Սանսկրիտ գազ:

ԿԱԶՄԵՑ Է. ՄԿՐՏՉՅԱՆԸ

Նախորդ համարում տպագրված խաչբառի պատասխանները

Ուղղահայաց 1. Ալպակա: 2. Սեռական: 3. Սրոն: 4. Սամապան: 5. Ֆիզական: 6. Արի: 7. Բարաք: 9. Անապա: 10. Եռանկ: 12. «Սմբատ»: 13. Սամոյադապահ: 14. Ռումբանետ: 17. Գարիբալ: 18. Կազար: 21. Կալող: 22. Լիքեոծ: 23. «Ալծանքոն»: 24. Ամբողջական: 25. Բարոն: 26. Արանտ: 29. Նալաբանդյար: 30. Սաունան: 33. Սաֆար: 34. Կարդ:

Հորիզոնական 3. Ալգեն: 5. Տանեա: 7. Բուրդոն: 8. Լոնդոնյա: 10. Եղան: 11. Իկան: 13. Աններդ[illegible]: 15. Բարքանա: 16. Լոռեյնին: 17. Գանձառ: 19. Դարպաս: 20. Նամականի: 21. Կավրինա: 24. Ալյար: 27. Ալյֆիկա: 28. Բարբառ: 30. Ամեկաց: 31. Կապանական: 32. Կիրմ: 34. Կանի: 35. Սանաքե: 36. Կամեն: 37. Ալիսա: 38. «Լաֆոր»:

digitised by A.R.A.R.@

ԼՈՒՐԵՐ

Իրանի արտգործնախարարը խոստացավ շարունակել աջակցությունը «Հըզբոլահին»

ԿԱՀԻՐԵ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Իրանի արտգործնախարար Քամալ Խարազին իր այցը Բեյրութ սկսեց «Հըզբոլահի» կազմակերպությանը ցույց տրվող աջակցությունը շարունակելու խոստումից: Այդ կազմակերպության նպատակն է Լիբանանի հարավն ազատագրել իսրայելական օկուպացումից:

Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, ելույթ ունենալով լրագրողների առջեւ, նա ընդգծել է, որ Իսրայելի նոր վարչապետի՝ Էհուդ Բարաքի ընտրվելը չազդեց Թեհրանի դիրքորոշման վրա, որի էությունը հանգում է նրան, որ լիբանանյան դիմադրությունը պետք է շարունակի պայքարը, քանի դեռ Թել Ավիվը լիովին դուրս չի բերել իր զորքերը: Խարազին Հարավային Լիբանանի Ջեզին քաղաքի շրջանից իսրայելամետ «Հարավային Լիբանանի բանակի» կազմավորումների վերջերս դուրս բերումը գնահատել է որպես «Հըզբոլահի» համոզիչ հաղթանակ»:

Լիբանան ժամանած իր ուղեւորության ընթացքում Իրանի Իսլամական Հանրապետության արտգործնախարարության ղեկավարը մտադիր է բանակցություններ վարել նախագահ Էմիլ Լահուդի եւ վարչապետ Սելիմ Հոսի հետ, ինչպես նաեւ հանդիպում ունենալ «Հըզբոլահի» ղեկավարության հետ:

Արյունալի բախում դաղստանա-չեչենական սահմանում

ՄԱԽԱՉԿԱԼԱ, 18 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Չեչնիայի տարածքից հինգշաբթի երեկոյան Դաղստանի արգելադետերի եւ ուղեկալների գնդակոծման հետեւանքով սպանվել է ներքին զորքերի երեք, վիրավորվել՝ 14 զինծառայող: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, Խասավյուրտի շրջանի Պերվոմայսկոյե գյուղի մոտ արգելադետի ականակոծումը սկսվել էր ժամը 21-ից հետո: Այնուհետեւ գնդակոծվել էր եւս մեկ արգելադետ այդ նույն շրջանում: Իսկ գիշերվա ժամը 2-ի մոտ ականանետային արկերի տարափ էր տեղացել Կոպայսկի հիդրոհանգույցի մոտ գտնվող ներքին զորքերի ուղեկալի վրա: Այդ հիդրոհանգույցն անմիջականորեն հարում է Ղըզլարի քաղաքային սահմանագծին:

Ներքին զորքերի շտաբի հաղորդման համաձայն, ներքին զորքերի զինծառայողները պատասխան կրակ են բացել բոլոր զինատեսակներով: Առավոտյան ժամը 7-ի մոտ Չեչնիայի տարածքում գտնվող գրոհայինների դիրքերին հրթիռային հարված են հասցրել Ռուսաստանի ուղղաթիռները:

ՄՐՑՈՒՅԹ

Հաշմանդամ երեխաների ուսուցման հիմնախնդիրները

- ✓ **Լավագույն հրապարակում մամուլում**
- ✓ **Լավագույն հեռուստահաղորդում**
- ✓ **Լավագույն լուսանկար**

Առաջին մրցանակ-100 ԱՄՆ դոլարի համարժեք դրամ
Երկրորդ մրցանակ-75 ԱՄՆ դոլարի համարժեք դրամ
Երրորդ մրցանակ-50 ԱՄՆ դոլարի համարժեք դրամ

Հրապարակումները (ռեպորտաժները, լուսանկարները) պետք է հրապարակված կամ հեռարձակված լինեն ս.թ. հունվարի 1-ից մինչեւ հունիսի 25-ը ընկած ժամանակահատվածում:

Հայտ ներկայացնելու, այլ տեղեկությունների համար զանգահարել 57-46-41:

ՀՈԳԵԿԱՆ ԱՌՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Ի լրումն «Ազգ»-ի 03.06.99 թ., N101(1846)-ում տպագրված «ԱԿՈՒՆՔ-ԲԱՆԿ» ՓԲԸ 1998 թ. հաշվեկշռի

	հազ. դրամ	31/12/97թ.	31/12/98թ.
	[illegible]		
1	[illegible]	6607	20000
2	[illegible]		1968
	[illegible]		
1	[illegible]		68760
2	[illegible]	460858	471990
3	[illegible]		129426
4	[illegible]		67231
5	[illegible]		16487
6	[illegible]	36129	51595
7	[illegible]		12866
8	[illegible]		3542
9	[illegible]	58658	121236
10	[illegible]		12044

Բանկի վարչության նախագահ՝ Գ.Գ.Վահանյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Ջ.Ա.Սիմոնյան

ԼՈՒԾԱՐՎՈՒՄ Է

Պետ. ռեգիստրի Մաշտոցի բաժնում 01.09.97 թ. գրանցված «Աննա Ղազարյան» անհատական ձեռնարկ. գր. հ. 271.020.01489, վկ. հ. 0110036700: Երրորդ անձանց հետ պարտք ու պահանջի ժամկետը սահմանված է 2 ամիս: *Հասցեն՝ Խաչատրյան փ. 14 տ.*

ՀԵՌՈՒՍՏԱԾՐԱԳՐԵՐ

19 հունիս

10.00, 17.00, 21.00, 00.00 Հայլուր
10.20 Հենց այնպես
10.40 Մարդը եւ բնությունը
11.05 Գիտահանրամատչելի կինոյի ժամ. «Որտեղ հոսում են ջրերը»
11.30 Գ/Ֆ «Վիշապի անդորրը»
13.00 ՈՒՀԱ
13.30 Հանրահայտ խմբեր. «Փողիքի»
13.55 Գ/Ֆ «Անմեղ մեղավորները»
15.30 Քառուղիներ
16.00 Մարզաշխարհ
16.30 Հող եւ ջուր
17.20 Մուլտֆիլմեր «Տախիրն ու Զուխրան»
17.40 Հոբելյանական համերգ. «Հայ փոքրիկ երգիչները»
18.30 Երգի սիրահարները 7 պատասխանում
19.00 Խորան լույս
19.10 Երգում է Մարիետա Բաղալյանը
19.25 Հեռուստասերիալ «Շների աշխարհը»
19.50 Երրորդ խաղակես
20.15 Թանգարանի վարպետը. Սեդա Աբրահամյան
21.35 20 վայրկյան
21.40 Զինուժ
22.15 Անեկդոտների սնդուկ
22.25 Բոհեմ
23.05 Ինչ կա չկա
23.35 Գ/Ֆ «Հասարակ աղջիկներ»
00.15 Ֆիլմի շարունակությունը

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30, 17.30 Մուլտֆիլմեր
15.35 Գ/Ֆ «Ֆելիքսը ընտանիքի լավագույն բարեկամը»
17.10 Հնարիկ
(18.00-19.00 Ընդմիջում)
19.00 Մուլտֆիլմեր
19.30, 21.30, 23.30, 02.30 Սուրհանդակ
19.50 Գ/Ֆ «Պոլի»
22.00 Շառ ու փորձանք
22.15 Հետագիծ
23.05 Ներկայացնում է «Շարմը» 220V ընտանիք
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Սուր սենյակ
00.35 VIDEOART PLUS
00.45 Գ/Ֆ «Կարիերա»

08.55 Գ/Ֆ «Գայլի հետքերով»
10.25 Հոգեւոր հովվի խոսքը
10.45 Տնային գրադարան
11.00, 16.00 Նորություններ
11.30-16.00 Բիզնես TV
16.15 Կենդանիների աշխարհում
17.00 Ինչպես է դա եղել
17.40 Սպորտի նորություններ
18.00 Ֆուտբոլ. Ռուսաստանի առաջնություն «Տորպեդո»-«Ռոտոր» (18.50 Նորություններ)
20.10 Գ/Ֆ «Անցում»
22.00 Ժամանակ
22.50 Սերիալ «Գաղտնի նյութեր»
00.30 Տարվա լավագույն երգերը «Հարյուրավոր հիթեր» գալահամերգում
02.35 Գ/Ֆ «Էլեկտրաշոկ»

РТР

09.00 Գ/Ֆ երեխաների համար «Ջրահարսը» (Չեխիա)
10.30 Մուլտֆիլմեր
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.35 [illegible]
12.00 Հեռուստախաղ «Հարյուրը մեկին»
12.45 Սեր առաջին հայացքից
13.15 Ոսկե բանալի
13.30 Լավ նորություններ
13.45 Մուլտֆիլմեր «Սիդորով Վովայի մասին», «[illegible]»
14.00 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն». «Տարզանը եւ Զաղոյի գալուստը»
15.00, 21.00 Լուրեր
15.30 Մուլտֆիլմեր
16.00 Վավերագրական ֆիլմ «Անծանոթի ծուղակը» (Շվեդիա)
16.10 Թոք-շոու «Անուշ լինի»
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգ»
18.00 Հույժ գաղտնի
19.00 Իմ ընտանիքը
20.00 Հին բնակարան. 1987 թ. (2-րդ մաս)
21.30 «Ես ընդամենը 60 տարեկան եմ». Վախթանգ Կիկաբիձեի ասքը
23.20 Գ/Ֆ «Գայթակղություն» (ԱՄՆ)
01.05 Թեթեւ ատլետիկայի Եվրոպայի գավաթ

20 հունիս

10.05 Առավոտ լուսո
10.15 Բարեւ
(11.11 Բարի լույս)
11.45 Շախմատ 64
12.00 Զինուժ
12.35 Կրկեսային ծրագիր
13.00 Առաջին քայլեր
14.05 Գ/Ֆ «Միլիոն տարի մեր թվարկությունից առաջ»
15.40 Հեռուստաթատրոնի ժառանգությունից. Նուշիչ «Ինքնակենսագրություն»
17.00 Հեռուստախաղ «Ֆորտ Բոյարի բանալիները»
17.50 Հեքիաթների դաշտ
18.30 [illegible]
19.00 9-րդ հրաշալիք
19.30 Օհան Դուրյանի աշխարհը
19.50 Երվանդ Քոչար-100. «Իմ հույսը ժամանակի վրա է»
21.00 Օրակարգ
21.35 Համայնապատկեր
22.00 Փրփուրներից կախված
22.30 8 1/2. Գ/Ֆ «Արյունոտ հարսանիք»
23.55 Ջազի վարպետներ. «Բի Բի Քինգ»

11.00 «Ինչպես հասնել կատարելության». շեյփինգ Սինդի Քրոուֆորդի հետ
12.00 Տոմար
14.00 Ոչ նշանավոր մարդկանց կյանքը
14.15 Հրապարակ
14.30 Մրցաշար N 1. հոկեյի Ստենլիի գավաթի եզրափակիչ
15.45 Մուլտեր
16.10 Դասական ըմբշամարտի Հայաստանի առաջնություն
17.30 Գիտաստղեր
(18.00-19.00 Ընդմիջում)
19.00 Լեոնիդ Յարմոլնիկը «Խայծնուկ» [illegible]
21.10 Մի անգամ
21.20 Ի դեպ
22.00 Խուժան ալիք
22.30 [illegible] լրատվական-վերլուծական ծրագիր
23.00 Մի անգամ
23.15 Գ/Ֆ «Բլեդ»
01.25 Վերհուշ

Մշակույթ

19.00 Կինոնկար երեխաների «Փոքրիկ տղամարդիկ»
20.35 «Միր» հեռուստաընկերություն «Միասին»
21.10 Հեռուստաֆիլմ «Արամ Խաչատրյան» (2-րդ մաս)
22.10 Երաժշտական ծրագիր «Կիրակի»
22.45 Գեղֆիլմ «Համլետ» (2-րդ մաս, ԱՄՆ)

9.00 Մուլտֆիլմ
9.10 Գ/Ֆ «Աղջիկը խաղաղից» (դերերում Լ. Նիկիտինա, Ա. Ռեֆինովսկայա, Ն. Գուսարովա)
10.30 Դիսնեյակումբ «Ջրահարսը»
11.00 Նորություններ
11.15 Կռիլովի «Անլուրջ նոթեր» ծրագիրը
11.30 Քանի դեռ բոլորը տանն են
12.10 Վաղորդյան աստղ
12.55 Ծառայում եմ Ռուսաստանին
13.30 Նկարիր, հարսին սիրելի
13.55 Գյուղական տեղեկատու
14.30 Սերիալ «Կուստոյի թիմի բոլոր ճամփորդությունները»
15.25 Ծիծաղի համայնապատկեր
16.00 Նորություններ
16.15 Ճանապարհորդների ակումբ
17.05 Ֆուտբոլային տեսություն
17.35 Դիսնեյակումբ «Տիմոնն ու Պումբան»
18.00 Դիսնեյակումբ «Ալադին»
18.30 Պատմության անիվ
19.15 Հիշում եմ... սիրում եմ
19.45 «Երաշտ»
20.00 Գ/Ֆ «Խաչակիրը» (դերերում Ա. Ինշակով, Ն. Եգորոմենկո)
22.00 Ժամանակ
22.35 Գ/Ֆ «Արկածներ որոնելիս» (գլխ. դերում Ժան Կլոդ Վան Դամ)
00.15 Մշակութային նորություններ
00.35 «Խաղաղ տուն» («Կինոտավր» փառատոնի արդյունքները)
01.05 Սերիալ «Սթիվեն Քինգի ոսկե տարիները»

РТР

9.00 Մուլտֆիլմ «Հոբելյան»
9.30 Ծառայում եմ հայրենիքին
10.00 Գյուղական լուրեր
10.30 РТР-ի փոստը
11.00 Բարի լույս, երկիր
11.30 «Անշլագ» եւ ընկ.
12.25 [illegible]
13.00 Ռուսական լոտո
13.40 Գրքերի աշխարհը Լեոնիդ Կուրավլյովի հետ
14.00 Սերիալ «Տարզան. արկածների պատմություն». «Տարզանը եւ Չիմպանզեի վրիժառությունը»
15.00 Լուրեր
15.30 Դաշնություն
16.10 Խորհրդարանական ժամ
17.10 Սերիալ «Օրենք եւ կարգը»
18.00 [illegible] կենդանիների մասին
19.00 Մուլտֆիլմ «Միայնակ ոզնի»
19.10 Բորիս Խմելնիցկին եւ Վիա Արտմանեն «Ռոբին Հուդի նետերը» ֆիլմում
21.00 Հայելի
21.55 Ի. Մոիսեեւի ստեղծագործական գործունեության 75-ամյակին. հոբելյանական երեկո
23.50 4-2-ը ներկայացնում է
00.50 Հերթապահ բաժանմունք
01.15 Թեթեւ ատլետիկայի Եվրոպայի գավաթ

21 հունիս

9.00 Մուլտֆիլմ «[illegible]»
9.20 Բարի լույս, Հայաստան
10.20 Օրակարգ
10.55 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
11.50 Համայնապատկեր
12.20 Բոհեմ
13.00 Հայլուր
13.15 Միասին («Միր»)
17.00 Հայլուր
17.20 «Լեգո» հեռուստամրցույթ
17.40 Մուլտֆիլմ «Մեծերը» ծիծաղում
18.00 Հեռուստասերիալ «Մոխրոտը»
19.00 Կարճամետրաժ կինոյի ժամ «Լենինն ու Ալին»
19.15 Իրավունք
19.40 Տնտեսական, ֆինանսական տեղեկատու
20.00 Հիթ շոու
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 [illegible]
21.00 Հայլուր
21.30 1 լուր
21.40 [illegible]
21.45 Այսօր
22.10 Կրկնվող ֆիլմերի [illegible]. Գ/Ֆ «Երեկ գտնված երկրում»
23.40 Հենց այնպես
00.00 Հայլուր
00.20 Ուշ երեկոյան
Արտաժամային հեռարձակում
02.00 Հեռուստասերիալ «Իմ երկրորդ մայրը»
03.00 Բարի լույս, Հայաստան

Մշակույթ

19.00 Մուլտֆիլմեր «Եվ ամեն երեկո», «Հեքիաթ ճշտապահ ժամացույցի մասին»
19.20 Բնաշխարհ. «Բնական արգելոցներ. [illegible]»
19.45 Սիմֆոնիկ համերգ
20.05 Մարզաշխարհին անցած շաբաթ
20.30 Լրաբեր
21.05 Սերիալ «Ես կնախանձեմ [illegible]» (1-ին մաս)
21.55 Միրեյ Մաթյե
22.00 Ալեն Բաբայանյան «Հնդկական բալետ»
22.25 Գեղֆիլմ «Բրյուս»
00.15 Լրաբեր

09.00 Տոմար
11.00 Գ/Ֆ «Հրեշտակների [illegible] 2» (1-ին մաս)
ավարտին Յոթ ևաբ (կրկնություն)
19.00 Մուլտեր
19.30 Սուրհանդակ
19.50 Անեկդոտ
20.30 [illegible]
21.05 Հնարիկ
21.30 Սուրհանդակ
22.00 Գ/Ֆ «Ատոյան 2» կոմեդիա
23.30 Սուրհանդակ
00.00 Անդորր
00.05 Մի անգամ
00.10 Մրցաշար N 1
01.35 VIDEOART PLUS «Բլոկբաստերներ»
02.05 Վավերագրական ֆիլմ «Անծանոթ Կուբան» (2-րդ մաս)
02.30 Սուրհանդակ

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Հանուն սիրո»
11.30-15.45 Բիզնես TV
16.00 Նորություններ
16.15 Սերիալ «[illegible]»
16.40 Մուլտֆիլմ
16.55 Առողջային ժամ
17.30 ...Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Հանուն սիրո»
19.00 Նորություններ
19.15 Գուշակիր մեղեդին
19.45 Այստեղ եւ հիմա
20.05 Պոզների «Մենք» ծրագիրը
20.45 Սերիալ «Ձմռան բալենի»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
22.40 [illegible]
22.50 Գ/Ֆ «Բռնը» (գլխավոր դերում [illegible])
00.25 Հայացք
01.10 Նորություններ
01.30 Բասկետբոլի Եվրոպայի առաջնություն. Ռուսաստան-Սլովենիա (տղամարդիկ)

РТР

8.00-8.45 Բարի լույս, Ռուսաստան
8.20 [illegible]
8.45 Հեռուստախաղ «Հաղորդումների ծրագիր»
10.15 Հերթապահ բաժանմունք
10.45 [illegible]
11.10 Հեռուստասերիալ «Միլեդի»
12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.20 Լուրեր
12.35 Սերիալ երեխաների համար «Փոքրիկ փախստականները»
13.30 Հայելի
14.30 Խաղեր բազմոցի վրա
15.30 Սերիալ «Անտոնելլա»
16.20 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
17.15 Երաժշտություն, երաժշտություն...
17.25 Սերիալ «Առաջին համբույրներ»
18.30 [illegible]
19.00 Հանցագործություն եւ անվտանգություն
19.10 Հիշատակի օրվան. Գ/Ֆ «Գիշերը կարճ է»
20.30 Պատերազմը կնոջ դեմք չունի. վավերագրական ֆիլմ «Այն ժամանակ եւ լաց չէր լինում»
21.40 [illegible]
21.50 Սեր առաջին հայացքից
22.25 Կինոյի ժամ. Նիկիտա Կարայենցովը, Լարիսա Ռուբալսկայան, Նատալյա Եգորովան «Կինո բոլորի համար» [illegible]
00.00 [illegible]
01.05 Հերթապահ բաժանմունք

ԼՈՒՅՍ Է ՏԵՍԵԼ «Հայաստանի եւ Լեռնային Ղարաբաղի ձեռնարկություններ» տեղեկագիրը: Վաճառվում է «Նոյյան տապան» (Հանրապետության հրապարակ), «Ավաստ» (Աբովյան 25), «Русская книга» (Ֆ. Քոչարի 1) գրախանութներում եւ մետրոյի «Բարեկամություն» կայարանի մուտքի մոտ գտնվող կրպակում:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2. Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 1073. Տպաքանակը 4000. Ստորագրված է տպագրության 18. 06. 1999. Գինը 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@